novinky z radnice

mesto Trnava ■ ročník XVII ■ číslo 6 ■ júl 2006

foto: E. Ursinyová

Spoločný obraz sveta

Do detského domova som prišiel v dohodnutú hodinu. O piatej popoludní. Po rozhovore s riaditeľkou som neodolal a cestou ku schodisku som pozrel do najbližšej miestnosti. V strede sa hrali približne štvorročné deti. Zaujali ma hlavne tri z nich. V rohu pri stole sa snažili vytvoriť obrazec z viacerých skladacích sád obrázkov – puzzle. Pomiešali ich medzi sebou a hneď, keď sa niekomu podarilo nájsť dve zapadajúce časti, si ich vytrhávali z rúk. Vychovávateľka a náhradná matka v jednej osobe im márne vysvetľovala, že je potrebné najprv vytvoriť kôpky z tematicky rovnakých častí a až potom vytvárať výsledné obrazy. Nedali si povedať.

Skladali jedno cez druhé, až nakoniec zmietli hru zo stola.

Doma pri spracovávaní rozhovoru som si na príhodu s deťmi spomínal. Vyvolala vo mne paralelu so situáciou dospelých. Každodenne sme zaplavení zmesou správ a informácií zo všetkých oblastí života. Od banalít, cez javy, polopravdy, protichodné tvrdenia až po tie najzávažnejšie fakty.

Dostávajú sa k nám z rôznych zdrojov, rozdielnej povahy i kvality. Spracovávame ich podľa vlastného výberu, často i tie, v ktorých sa nevyznáme. Zo skúsenosti vieme, že sa pri prevzatí informácií nemôžeme spoľahnúť na návod a pri presadzovaní individuálneho prístupu ani na pomoc ostatných. I samotná predstava výsledného obrazca je rôzna.

Jediným dominujúcim spojivom je súťaživosť s veľmi labilnými pravidlami hry. Bez vedomia vymedzeného času z takto pozbieraných a nami spracovaných faktov, poloprávd a vnemov skladáme vlastný obraz o sebe, iných i o svete. Tam, kde sa viacerí dohodnú a ubránia si svoj priestor, sa darí vytvárať aj zmysluplné obrazce. No akoby sme na ten spoločný obraz už dávnejšie rezignovali. Predpokladá vzdať sa časti vlastného videnia sveta, kúsok svojho ja a vyžaduje úsilie, ktoré je potrebné priložiť k snahe ostatných. To často považujeme za zásah do individuálnych práv. Skúsenosť totality a štátu, ktorý nám násilne diktuje svoj model bez ohľadu na talent jednotlivca, je v nás hlboko zakorenená. No na druhej strane presadzovanie iba individuálnej predstavy bez vnímania širšieho kontextu sveta a iných ľudí tiež nevedie k zmysluplnému naplneniu života. Uzatvára naše srdcia, zužuje obzor a napriek technickým prostriedkom smeruje k nedorozumeniu.

Pripomína mi to spomínanú detskú hru. Na začiatku sme plní zápalu, postupne prechádzame do vzdoru, v ktorom tým, ktorí sa ešte snažia, berieme a ničíme ich výsledky. Rozdiel je iba v závere. Zmetené puzzle zo stola bolo možné pozbierať a na druhý deň opäť použiť.

Darovanú príležitosť naplniť život zmyslom, porozumieť spolu s ostatnými miestu vo svete, však druhýkrát nedostaneme.

Pavol TOMAŠOVIČ

Prvá etapa stavby kanalizácie v Modranke

je dokončená, jej slávnostné odovzdanie sa uskutočnilo 26. júna na Dedinskej ulici. Investorom stavby je mesto Trnava, finančné náklady na realizáciu vrátane predprojektovej a projektovej dokumentácie dosiahli vyše 36 miliónov 730 tisíc korún. Ako bonus pre občanov pridalo mesto Trnava nový asfaltový povrch na Topoľovej ulici za 2 milióny korún.

Dôvodom pre začatie investičnej akcie tohto rozsahu je fakt, že dovtedajší spôsob likvidácie odpadových vôd v Modranke bol z hygienického hľadiska nevyhovujúci. Práce na príprave projektovej dokumentácie sa začali v roku 1997 a pokračovali podľa jednotlivých stupňov a etáp do roku 2000. Projekt riešil vybudovanie kombinovanej stokovej siete s využitím jestvujúcich odvodňovacích rigolov na odvádzanie dažďových vôd.

Výstavba stokovej siete v Modranke bola rozdelená do troch etáp so samostatným stavebným povolením pre každú z nich. Realizácii prvej etapy predchádzalo v roku 1999 vybudovanie gravitačného zhybu popod tok Trnávky s napojením na stoku v novej čistiarni odpadových vôd v Zelenči. V roku 2002 bol vybudovaný hlavný zberač, v ďalších častiach boli vybudované ostatné kanalizačné stoky prvej etapy na uliciach Dedinská, Jarná, časť Sereďskej ulice, Olivová, časť Javorovej ulice, Diaľničná a Topoľová vrátane výtlačného potrubia a čerpacej stanice.

Vysvetlenie, prečo mesto Trnava rozšírilo výstavbu vo finále aj o položenie nového povrchu na Topoľovej ulici, poskytol Novinkám z radnice vedúci odboru investičnej výstavby Mestského úradu v Trnave Ing. Dušan Béreš: „Ulice v Modranke väčšinou nie sú ukončené obrubníkmi, ale iba štrkovým zásypom, asfalt je už miestami popraskaný. Práve tento negatívny efekt sa pri hĺbení ryhy pre uloženie kanalizácie najviac prejavil na Topoľovej ulici. Preto sme rozhodli, že bude vhodné povrch prekryť novým asfaltovým kobercom, a na tento účel sa nám podarilo nájsť aj mimoriadne finančné zdroje."

Prevádzkovateľom kanalizácie bude Trnavská vodárenská spoločnosť (TAVOS), a.s. Piešťany, ktorá z finančných prostriedkov európskeho programu ISPA zabezpečuje aj druhú a tretiu etapu jej výstavby v Modranke. *-redakcia-*

Mesto poľudšťuje socialistické sídliská

Humanizácia obytného súboru na Čajkovského ulici 14 – 22 bola ukončená začiatkom júna. Akcia bola zaradená už v rozpočte mesta Trnava na rok 2005, kvôli jej rozšíreniu sa realizácia posunula na jar tohto roka.

foto: -db-

„Iniciovali sme väčší rozsah prác a vzhľadom na to sme získali stavebné povolenie až na jeseň. Nechceli sme riskovať, že sídlisko zostane cez zimu rozkopané, preto sme začiatok stavby presunuli do jarného obdobia. Vybudovali sme tu nové asfaltovo-

-betónové basketbalové ihrisko, inštalovali nové preliezačky, hojdačky, spravili sme aj nenáročnú terénnu konfiguráciu s miernymi svahmi, ktoré umožnia najmenším deťom v zime sánkovačku, osadili zopár lavičiek a položili šachovnicu z dlažby pre šachové partie pod holým nebom, " povedal vedúci odboru investičnej výstavby Mestského úradu v Trnave Ing. Dušan Béreš a pokračoval: „Rozšírenie tejto investičnej akcie spočívalo v dobudovaní siete parkovísk a opravení prístupových ciest v rámci vnútorného bloku. Okrem toho sme na Správe mestského majetku iniciovali aj opravu oplotenia okolo materskej školy, ktoré bolo značne zdevastované a čiastočne nefunkčné."

Náklady na humanizáciu boli približne 4 a pol milióna korún. Jej súčasťou sú aj sadové úpravy, vďaka ktorým tu pribudlo približne tridsať stromov, kríky a záhony živého plota. „Verím, že sa nám podarilo dosiahnuť náš cieľ – poľudštenie prostredia socialistického sídliska tak, aby neslúžilo iba ako nocľaháreň a ponúklo obyvateľom všetkých vekových kategórií podmienky aj na rekreačný šport a oddych. Výsledok je na prvý pohľad efektný, všetko žiari novotou. Teraz už záleží na samotných občanoch, či to tak aj ostane. Žiaľ, všimol som si, že už po niekoľkých dňoch bola vežička pre deti pri hojdačkách počmáraná sprejermi. Ešte viac by ma však mrzelo, keby došlo k poškodeniu alebo zničeniu novo vysadenej zelene," dodal Dušan Béreš.

Revitalizácia sídlisk v Trnave sa touto investičnou akciou nekončí. Pripravuje sa napríklad humanizácia vnútorného bloku na Zelenečskej 99, nádvoria bytových súborov vedľa nákupného centra na sídlisku Linčianska a doprojektovanie rozsiahlej štúdie humanizácie na sídlisku Prednádražie II. Ambíciou Mesta Trnava je pokúsiť sa získať na tento účel aj finančné prostriedky z eurofondov. *-eu-*

Nové ihriská a športovisko Na Hlinách

foto: -db-

Súbežne s humanizáciou obytného súboru na Čajkovského realizuje Mesto Trnava výstavbu detského ihriska a športoviska Na Hlinách. V átriu tvorenom bytovými domami počnúc číslom 55 sa v čase uzávierky tohto vydania Noviniek z radnice práve uskutočňovala úprava a revitalizácia zelene, výsadba nových stromov, výstavba detských ihrísk a športoviska.

„Pred časom sme dostali petíciu obyvateľov dotknutých obytných domov, v ktorej požadovali jeho výstavbu. Keď sme sa boli pozrieť na priamo na mieste, aby sme si vytvorili bližšiu predstavu, paradoxne vznikla protichodná petícia, v ktorej občania nechceli športovisko, ale parkovisko. Vtedy sme dali na zváženie príslušnej mestskej časti, aby sa občania najprv dohodli medzi sebou. Zástancovia športoviska napokon zvíťazili, a teraz tu vzniká nové ihrisko so špeciálnym umelým povrchom spĺňajúcim vysoký štandard požadovaný v krajinách Európy i v Spojených štátoch amerických," povedal vedúci odboru investičnej výstavby Mestského úradu v Trnave Ing. Dušan Béreš.

Bude to basketbalové ihrisko, tzv. hard court so špeciálnym umelým povrchom na báze viazaných gumových drtí, ktorý poskytuje široké možnosti využitia nielen v priestoroch sídlisk a školských dvorov, ale je vhodný aj pre športovcov – profesionálov, napríklad na tenisové turnaje. Dvorec bude ohradený 2 metre vysokým pletivom. Náklady na realizáciu diela budú približne 2 a pol milióna korún. *-eu-*

Nový chodník z Tehelnej na Clementisovu

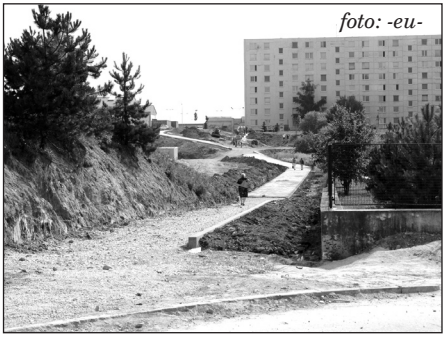
foto: -eu-

Mesto Trnava rozhodlo o vybudovaní spojovacieho chodníka medzi Tehelnou ulicou a Ulicou V. Clementisa na sídlisku Družba. V čase uzávierky tohto vydania Noviniek z radnice boli práce v plnom prúde.

„Od ukončenia výstavby supermarketu na Clementisovej ulici si obyvatelia sídliska skracovali cestu za nákupmi z Tehelnej ulice priečne po zeleni za oplotením školy V jame a ďalej po strmom neupravenom svahu," vysvetľuje motiváciu mesta pre uskutočnenie tejto investičnej akcie pracovník odboru investičnej výstavby Mestského úradu v Trnave Miroslav Horník.

Dielo malo byť pôvodne hotové už 15. júna. Zdržanie oproti pôvodnému termínu spôsobilo vybudovanie kanalizačnej prípojky k budúcemu študentskému domovu Univerzity sv. Cyrila a Metoda s napojením na Tehelnú ulicu, ktoré sa muselo realizovať v predstihu, aby nedošlo v budúcnosti k narušeniu konštrukcie chodníka.

Chodník je široký 3 metre, pod svahom smerom ku Clementisovej sa rozdvojuje na dve vetvy. Jedna z nich je riešená ako terénne schodisko, druhá časť kopíruje terén. Konštrukcia chodníka je z betónovej dlažby štvorcového pôdorysu.

Súčasťou výstavby je vybudovanie osvetlenia celej trasy, ktoré bude zabezpečené jedenástimi novými osvetľovacími stožiarmi. Samozrejmosťou bude aj zatrávnenie okolia chodníka a výsadba krov i odrastených stromov. *-redakcia-*

Zo zasadnutia mestského zastupiteľstva

Na 22. riadnom zasadnutí Mestského zastupiteľstva mesta Trnava, ktoré sa uskutočnilo 27. júna, mali poslanci rokovať o trinástich bodoch programu.

Patrili medzi ne rozpočet a organizačné zabezpečenie medzinárodného folklórneho festivalu Trnavská brána 2006, ktorý sa uskutoční 18. – 20. augusta a návrhy na poskytnutie grantov z rozpočtu mesta Trnava na obnovu kultúrno-historických pamiatok, podporu kultúrnych a športových aktivít, zdravotníctva, vzdelávania, atď.

Poslanci mali rokovať aj o návrhu všeobecne záväzného nariadenia (VZN), ktorým sa ustanovuje trhový poriadok o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb počas príležitostného trhu na festivale Trnavská brána, návrhu novely VZN o Územnom pláne centrálnej mestskej zóny Trnava a návrhu VZN, ktorým sa dopĺňa VZN č. 227/2004 v znení noviel o Územnom pláne mesta Trnava a o regulatívoch a limitoch využívania územia a zásad pre ďalší rozvoj mesta.

Na programe boli tiež majetkové záležitosti mesta, žiadosť o prehodnotenie uznesenia mestského zastupiteľstva z 21. februára 2006 o výstavbe krematória, zadanie Územného plánu zóny Trnava – Cukrovar, zadanie urbanistickej štúdie investičnej bytovej výstavby Za traťou II. a ďalšie. *-redakcia-*

pozn. red.: Zasadnutie MZ sa uskutočnilo po uzávierke tohto vydania Noviniek z radnice. O tom, ako poslanci rozhodli v jednotlivých bodoch, prinesieme podrobnejšie informácie vo vydaní august/september, ktoré vyjde 1. augusta.

Úspešný Svetový deň darcov krvi v Trnave

Oslava Svetového dňa darcov krvi, ktorú zorganizovali 14. júna Národná transfúzna služba SR Trnava v spolupráci s Mestom Trnava a Územným spolkom Slovenského červeného kríža v Trnave, bola obzvlášť úspešná. Na trnavskej radnici darovalo krv 50 darcov, ďalších 34 prišlo na pracovisko transfúznej služby v nemocnici. Počet darcov bol len na radnici dva a pol krát vyšší ako vlani na prvom ročníku tohto podujatia v našom meste.

„Sme naozaj spokojní, myslím, že sa nám darí. Prišli aj prvodarcovia, ktorým sme vysvetlili podstatu darcovstva a ubezpečili sme ich, že sa nemajú čoho báť. Ochrana darcov je v plnej miere zabezpečená, krv podrobujeme celej škále vyšetrení a testov podľa noriem Európskej únie a pokiaľ má darca záujem, výsledky mu poskytneme," povedala pre Novinky z radnice primárka pracoviska Národnej transfúznej služby SR v Trnave MUDr. Adriana Vopátová.

Priamo na tomto pracovisku sa denne uskutočňujú nielen odbery, ale liečebné zákroky a autotransfúzie v prípadoch plánovanej operácie. Darcovia sú na základe údajov v databáze pozývaní na odber podľa potreby, ak je počet darcov vyšší ako tridsať, uskutočňujú sa aj mobilné odbery priamo na pracoviskách alebo v obciach či závodoch.

Na otázku, ktorá krvná skupina je najžiadanejšia, MUDr. Vopátová odpovedala: „Krv je liek, ktorý sa nedá ničím nahradiť. Každá krvná skupina je vzácna, každú z nich môžeme kedykoľvek súrne potrebovať pri záchrane ľudského života."

-eu, foto: pe-

Pre klientov bez rozdielu vierovyznania

Sedem z plánovanej kapacity štyridsať obyvateľov mesiac vopred overovalo skúšobnú prevádzku, keď v nedeľu 4. júna, na sviatok Ducha svätého, slávnostne otvorili Domov dôchodcov a sociálnych služieb Strediska evanjelickej diakonie na Kalinčiakovej ulici v Trnave.

Náklady na rekonštrukciu a účelové zariadenie objektu dosiahli 30 miliónov korún. Peniaze zo zdrojov cirkevného zboru, milodarov zo zahraničia, prostriedky darované atómkou a Klubom priateľov Trnavy doplnilo kvantum práce, odvedenej cirkevníkmi.

„Potrebovali sme ešte zariadenie a zdravotnícke vybavenie, ktoré by slúžilo najmä pre imobilných klientov. Dosiahli sme, že Vláda SR uvoľnila 300 tisíc korún, za ktoré sme na-

kúpili polohovateľné postele, časť z nich, vďaka kontaktom, z diakonie v Nemecku," povedal pre Novinky z radnice evanjelický farár Rastislav Hargaš.

Na štyroch podlažiach okrem 25 izieb vybavených vlastnými sociálnymi zariadeniami a kúpeľňami, budú obyvateľom slúžiť kuchyňa, jedáleň, spoločenská miestnosť, modlitebňa, posilňovňa, ambulancia a ďalšie priestory tvoriace nadštandardné vybavenie domova. „Vstupný poplatok 80 tisíc možno niekoho zarazí. Ale nemôžeme viac odčerpávať zo zdrojov cirkevného zboru. Mesačné platby sa podľa druhu ubytovania pohybujú od 10 do 14 tisíc korún," doplnil R. Hargaš. V poplatku je okrem celodenného stravovania zahrnuté upratovanie, pranie, voda, energie a ďalšie úhrady súvisiace s prevádzkou. Podmienkou prijatia klienta je dôchodkový vek a odporúčanie lekára.

Na prízemí je plánovaný aj denný stacionár pre klientov, ktorých si bude zariadenie perspektívne samé aj zvážať, aby boli eliminované problémy s dopravou. Domov bude slúžiť predovšetkým Trnavčanom bez rozdielu vierovyznania. V rámci spolupráce evanjelickej diakonie na celom území Slovenska, môže sa doň dostať človek z ktorejkoľvek jeho oblasti. Časť z 23-árového pozemku, na ktorom je domov dôchodcov situovaný, budú môcť jeho obyvatelia využívať aj na prácu v záhradke.

-pe, foto: autor-

Novo vysadené stromy často ničia vandali

Dve borovice a päť jaseňov z novej výsadby päťdesiatich ôsmich odrastených stromov na mieste bývalého koľajiska Trnava – Kúty dolámal koncom mája neznámy páchateľ.

Obeťou rovnakého vandalizmu sa v tých dňoch stala aj lipa z novej výsadby v parku Pri kalvárii *(na fotografii)*. O niekoľko dní neskôr si na tom istom mieste ktosi „úspešne zmeral sily" s ďalším stromom. Koruna rozkvitnutej mladej lipy z novej výsadby odlomená podobným spôsobom v polovici kmeňa ležala ráno 22. júna aj pri kontajneri na Hlbokej ulici.

Podľa slov pracovníčky referátu správy zelene Mestského úradu v Trnave Ing. Ľubice Králikovej prípady ničenia zelene v Trnave nie sú zriedkavé. Vandali si berú na mušku napríklad aj lipy na Ulici Gejzu Dusíka, kde každoročne zničia 3 – 8 stromov. Obľúbeným terčom agresívnych útokov je aj výsadba pri fontáne na Hospodárskej ulici, kde tiež treba každý rok dosádzať 3 – 4 stromy. Ročne takto padne zakaždým približne 20 stromov, čo predstavuje nielen značnú morálnu, ale aj materiálnu škodu. Ceny bežných odrastených listnatých stromov sa pohybujú od 2 do 5 tisíc korún, ak ide o vzácnejší druh, môžu byť aj oveľa vyššie. Z toho vyplýva, že vo väčšine prípadov ničenia zelene nejde len o priestupok, ktorý by mohol byť riešený pokutou do výšky 10 tisíc korún, ale o trestný čin, za ktorý môže byť páchateľ potrestaný odňatím slobody až na jeden rok alebo vyšším peňažným trestom. *-eu, foto: ľk-*

Trnavské kúpaliská sú už otvorené

Od 12. júna je otvorené letné kúpalisko Castiglione na Ulici J. Slottu v Trnave. Podľa slov vedúceho plavárne Marka Baka návštevnosť počas prvých tohtoročných horúcich dní bola rekordná. Prichádzalo priemerne 1 300 ľudí za deň, cez víkend sa ich počet šplhal až k dvom tisíckam. Hádam najviac využívané boli tri detské bazény, ktoré boli naplno „okupované“ deťmi aj s mamičkami. „Začiatok sezóny hodnotím na výbornú, všetko v pohode zvládame, teraz už len záleží na tom, aby nám vydržalo pekné počasie,“ dodal Marko Bako. Na Castiglione, kde tento rok pribudli aj nové služby s občerstvením, boli pripravení na otvorenie už v prvých júnových dňoch, neumožnilo to však mimoriadne chladné počasie, pravdepodobne najchladnejšie za posledných tridsať rokov. Od začiatku júla bude kúpalisko otvorené od 9.00 do 20.00 h, v auguste od 9.00 do 19.00 h.

„Každý rok, keď otvoríme, zaprší,“ s úsmevom povedal 22. júna ráno po búrkovej noci majiteľ kúpaliska Relax na Rybníkovej ulici Jozef Svátek. Tu po prvý raz v tomto roku vítali návštevníkov 21. júna. Na sezónu sú pripravení, nachystali aj nové preliezačky pre deti. Väčšie zmeny sa však uskutočnia až na budúci rok v rámci celkovej rekonštrukcie. Kúpalisko bude otvorené denne od 10.00 do 19.00 h.

„Ak znova začne pršať, bojím sa, že môžeme hneď znova zatvoriť, lebo nikto nepríde,“ povedal s miernou dávkou čierneho humoru v ten istý deň len pár hodín po prvom otvorení kúpaliska v Kamennom mlyne jeho vedúci Peter Pejkovič. Aj tu sú na sezónu pripravení, v areáli pribudli nové sociálne zariadenia. Výška vstupného je rovnaká ako v minulom roku, otvorené bude v júli od 10.00 do 20.00 h, v auguste od 10.00 do 19.00 h. *-eu-*

Pamätník nespravodlivo prenasledovaným

Vďaka Ti, Bože, čos' ráčil slovenskému ľudu láskavo vrátiť slobodnú zas hrudu...

Slávnostné odhalenie pamätníka nespravodlivo prenasledovaným počas komunistického režimu sa uskutoční 14. júla o 14.30 v Ružovom parku na Hlavnej ulici v Trnave. Posvätia ho spoločne biskup Dominik Tóth a ev. a. v. farár Rastislav Hargaš. Udalosti bude predchádzať omša, ktorá sa začne o 13.00 h v Kostole sv. Heleny.

„Postoj, pocestný, a chvíľu porozmýšľaj aj o obeti politických väzňov v našom kraji, lebo im je venovaná táto tabuľa. Možno aj tvoja sloboda bola vykúpená ich vierou v spravodlivosť a neslobodou,“ – tak bude oslovovať okoloidúcich nápis na zadnej strane pamätníka. Ako informoval Novinky z radnice predseda Zväzu protikomunistického odboja v Trnave Aladár Salviany, nápis na čelnej strane bude znieť: „Vďaka Ti, Bože, čos' ráčil slovenskému ľudu... láskavo vrátiť slobodnú zas hrudu, aby žil na nej jarma pozbavený“.

Podľa slov autora diela Tomáša Kucmana pamätník je z najznámejšieho sochárskeho materiálu na území bývalého Česko-Slovenska – hořického pieskovca. Vytvorený je v „ľudskom meradle“, spolu s podstavcom bude mať výšku dospelého človeka.

„Moja hlavná myšlienka bola vyjadriť symboliku utrpenia národa a snahu politickej moci o jeho roztrieštenie. Preto je kameň v strede prasknutý a obopnutý reťazou. Každé jej ohnivko symbolizuje jedného disidenta, člena opozície, ktorá sa snažila držať národ pokope a odolávať tlaku komunistického režimu. Zastrešujúca a nadčasová idea je boj proti útlaku. Dopovedaná by mala byť aj večernou iluminációu na podporenie atmosféry. Svetlo, ktoré bude vychádzať z praskliny, má evokovať nádej, ktorá prežívala aj v najťažšom období,“ povedal Tomáš Kucman (*na fotografii Mariána Prívozníka ml.*).

Pamätník bude situovaný medzi Knižnicou Juraja Fándlyho a budovou okresného súdu. Pri jeho realizácii sa počítalo aj s tým, aby harmonicky zapadol do projektu budúceho Ružového parku. *-eu-*

Aká bola Trnava pred sto rokmi?

Staršie obrazy, pohľadnice, rôzne grafické listy, ale aj maľby a iné vyobrazenia nám približujú naše mesto pred sto rokmi – v roku 1906. Začiatok 20. storočia je však možné spoznávať aj prostredníctvom písma.

Trnava sa pred 100 rokmi rozprestierala okrem „Starého mesta“ obohnaného múrmi a baštami aj severným a južným smerom, kde postupne pribúdali domy a s nimi aj ulice. V nasledujúcich riadkoch by som rád poukázal na naše mesto „adresárom“, v ktorom uvediem úrady, ustanovizne, vojsko, školstvo, rôzne inštitúcie, spolky, počty fabrík, výrobní, obchodníkov, remeselníkov, živnostníkov. Na záver pomenovania ulíc a námestí s počtami domov a termíny konania jarmokov.

Pri niektorých úradoch, ustanovizniach, školách, spolkoch som uviedol v zátvorke počty zamestnancov, členov, a pod.

Slobodné kráľovské mesto malo svoje zastupiteľstvá, komisie, úrady a oddelenia. Na čele mesta bol mešťanosta Dr. Ľudovít Francisci. Niektorí členovia komisií boli vo viacerých komisiách.

MESTO

Mestské zastupiteľstvo – virilisti (52 a náhradníci). Volení zástupcovia občanov (56). Právna komisia mala 17 členov, finančná 15, hospodársko-stavebno-cestná 14, zdravotná 22, komisia pre riešenie chudobných 14, poľnohospodárska komisia 12, školská 18, revízna 17, divadelná 16, plynárenská 10 a komisia spravujúca základinu u Ujgyorgyiho 10. Na radnici boli sirotský notár, mestský pravotár, lekár, zverolekár, protokolista, expedítor, exekútor a ďalší zamestnanci. Mesto malo hájnikov a záhradníka.

Na policajnom oddelení boli kapitán, jeho zástupca, komisár a 26 policajtov. V učtárni boli 2, na daňovom oddelení 9 pracovníci.

TRNAVA – SÍDLO SLÚŽNOVSKÉHO ÚRADU

Na slúžnovskom úrade (neskorší okres) boli 12 pracovníci. V meste bol okresný súd (22), kráľovský notariát (2), matričný úrad (4), daňový úrad (8), finančný úrad (4).

POŠTOVÝ A TELEGRAFNÝ ÚRAD
(Od roku 1731) mal 30 zamestnancov

ŽELEZNIČNÁ STANICA (23)

NEMOCNICA (3 lekári, 10 rehoľných sestier, pomocný personál)

MESTSKÝ CHUDOBINEC (1 lekár a 3 rehoľné sestry)

MESTSKÝ LAZARET (4 rehoľné sestry)

VOJSKO
Posádkové veliteľstvo, 1 prápor pešieho pluku č. 71, Šiesta eskadróna husárskeho pluku č. 5, vojenská invalidovňa, nemocnica duševne chorých, ošetrovňa, lekáreň

ŽANDÁRSTVO Veliteľstvo okresu a mesta

CIRKEVNÉ ÚRADY, USTANOVIZNE
Arcibiskupský vikariát (4), mestská fara (4), Družná kapitula sv. Mikuláša (6)
Kostoly: Farský sv. Mikuláša, Kostol apoštola sv. Jakuba staršieho (františkánsky), Kostol Najsv. Trojice (jezuitský), Kostol sv. Jozefa (paulínsky), Kostol sv. Heleny, Kostol sv. Fabiána a Šebastiána (v lazarete), Kostol Panny Márie (bývalý klariský kostol), Kostol sv. Anny (pri kláštore rádu sv. Uršuly)

Rímskokatolícka autonómna obec (predsedníctvo, členovia, jednotlivé výbory: 30 členov), Rímskokatolícky chlapčenský sirotinec (7 rehoľných sestier), Kňazský domov (dôchodcovia, chorí)

Evanjelická a. v. cirkev (kostol), Náboženská obec izraelitská status quo (synagóga), Náboženská obec židovská – ortodoxná (synagóga)

REDAKCIE
Posol Božského srdca (mesačník), Nagyszombati hirlap (Trnavské noviny, týždenník), Nagyszombati hetilap (Trnavský týždenník)

ŠKOLSTVO
Arcibiskupské gymnázium (18 profesorov), Arcibiskupský konvikt. Rím.-kat. ženský učiteľský ústav (12 vyučujúcich), Mestská chlapčenská a dievčenská meštianska škola (11 a 12), Rím.-kat. ľudová škola chlapčenská (9), Cvičná škola pri Učiteľskom ústave (3), Rím.-kat. škôlka (3), Evanjelická a. v. ľudová škola (2), Ľudová škola izraelitská (4), Ľudová škola izraelitská – ortodoxná (2), Hudobná škola (1)

SPOLKY, ZDRUŽENIA
Dôstojnícke kasíno (10 členov), Spevokol (19), Maďarský kruh (20), Čítací kruh živnostníkov (23), Maďarský meštiansky spolok (33), Okrášľovací spolok (vyše 260 členov), Športový klub (31), Trnavská filiálka bratislavského kultúrneho spolku FEMKA (60), Červený kríž (43), Spolok sv. Vojtecha (9 členov výboru a zamestnanci), Dobrovoľný hasičský zbor (58 +24), Rím.-kat. učiteľský spolok trnavského okolia (7), Trnavský učiteľský kruh (5), Spolok trnavských vysokoškolákov (11), Rím.-kat. tovarišský spolok (16), Spolok sv. Vincenta (5), Spolok sv. Alžbety (7), Mestský živnostenský kruh (30), Katolícky meštiansky spolok podporujúci chudobných (61), Evanjelický a. v. dobrovoľný spolok žien (19), Izraelský spolok žien (26), Izraelský halierový spolok (32), Izraelský ortodoxný ženský spolok (5), Chewra-Kadischa (16), Poel-Zedek (8)

ODBORNÉ POVOLANIA

Lekári (10), lekárnici (3), pravotári (13), učitelia hudby (8), zememerači (1), zverolekári (2)

hudobné kapely (4), poisťovne (15)

TOVÁRNE, VÝROBNE

Cukrovar (1), octárne (3), sladovne (), tehelne (2), zápalkáreň (1), železničné dielne (1)

OBCHODNÍCI, ŽIVNOSTNÍCI, REMESELNÍCI

Brusiči 1, výrobcovia cementu 1, cukrári 4, čalúnnici 4, čističi šiat 3, čižmári 40, debnári 5, dopravcovia 3, drevorezbári 1, fotografisti 3, handrári 1, hodinári 4, holiči 10, kachliari 4, kaviarnici 4, výrobcovia kief 3, klampiari 6, klobučníci 8, kníhkupci 2, kníhtlačiari 5, kníhviazači 4, kočiši 11, kolesári 5, kominári 2, maliari izieb 7, maliari umeleckí 1, mäsiari 23, mechanici 3, mlynári 3, módny tovar 17, murárski majstri 10, mydliari 1, obchodníci s dobytkom 2, obchody s husami 2, obchody s krátkym tovarom 4, obchody s papierom 4, obchody s pivom 3, obchody s liehovinami 8, obchody s múkou 13, obchody s rozličným tovarom 6, obchody s drevom 3, obchody so škridlou 4, obuvníci 59, optici 1, pekári 17, pernikári 3, pôrodné baby 8, povrazníci 3, pozlacovači 1, predajcovia známok a kolkov 7, puškári 3, remenári 6, sitári 1, sklady dreva 7, sklady hospodárskych strojov 3, sklady uhlia 9, sklenári 4, staviteľskí majstri 3, stolári 18, studniari 3, šičky 5, škridličiari 4, tesári 9, trafiky 5, ubytovanie 9, výrobcovia sódy 5, sviečkari 3, zámočníci 6, zlatníci 2, zvonolejári 1, ženské krajčírky 12

ULICE, NÁMESTIA

Mesto malo pred 100 rokmi 19 ulíc a námestí a dve predmestia (v zátvorke vtedajšie pomenovanie): Pri Bernolákovej bráne (Promenádna bašta 3 domy), Divadelná ulica (7), Dolné bašty (34), Dolnopotočná (21), Františkánska (38), Halenárska (Šimorova 44), Hlavná (Dolnohrubá 44), Horné bašty (52), Hornopotočná (35), Hviezdoslavova (Ľudovíta Veľkého 16), Invalidská (Svätojánska 12), Jerichova (13), Jeruzalemská (41), Kapitulská (Kráľa Belu 37), Paulínska (25), Pekárska (44), Radlinského (Chlebový rínok 3), Štefánikova (Hornohrubá 44), Trojičné námestie (Františka Jozefa 10), Vajanského (Zbožná 40), Medzi jatkami (4).

Horné predmestie (vonkajšie mesto 124 domov), Dolné predmestie (61).

VÝROČNÉ JARMOKY:

Vincentínsky 22. – 25. januára, pôstny 5. – 8. marca, svätojurajský 23. – 26. apríla, svätovítsky 11. – 13. júna, svätojakubský 23. – 25. júla, mariánsky 3. – 6. septembra, Šimona a Júdu 22. – 25. októbra, svätomikulášsky 2. – 6. decembra.

Porovnáme?

Pred 100 rokmi tu bolo 12 škôl (z nich len dve stredné), 24 spolkov a združení.

Obchod, živnosť, remeslo bolo v rôznych, až 76 druhoch predaja a výroby. Tieto práce vykonávalo 485 obchodníkov, živnostníkov a remeselníkov.

V meste bolo 567 domov a na predmestiach 185, spolu 752 domov.

Dnes má Trnava viac ako päťnásobok obyvateľov, mnohé štvrte, ulice a námestia. Treba s radosťou priznať, že naše mesto ešte nikdy nebolo také pekné ako dnes. A k jeho peknote treba aj dobrotu, lásku, porozumenie a spoluprácu.

M. HRADNÝ

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy

júl 2006

1. 7. 1846 ➤ V Trnave začala svoju činnosť Trnavská sporiteľňa (160. výročie).

5. 7. 1831 ➤ Po zriadení trnavskej Družnej kapituly boli menovaní prví trnavskí kanonici (175. výročie).

6. 7. 1856 ➤ V Trnave umrel cirkevný hodnostár a príslušník druhej generácie bernolákovcov Jozef MADÁČ, ktorý okrem Trnavy pôsobil aj v Čataji, v Suchej nad Parnou a v Dolných Orešanoch (150. výročie).

9. 7. 1931 ➤ V Nitre umrel básnik a prekladateľ Leopold HALASI, rodák z Trnavy (75. výročie).

10. 7. 1581 ➤ Martin STODOLA, mestský kat z Uherského Hradišťa, sa listom uchádzal o miesto kata v Trnave (425. výročie).

10. 7. 1871 ➤ V Trnave bol zriadený Krajský súd (135. výročie).

11. 7. 1831 ➤ V Trnave vstúpili do platnosti proticholerové opatrenia, podľa ktorých boli zrušené všetky trhy a jarmoky v meste a každý cudzinec vstupujúci do Trnavy sa musel podrobiť lekárskej prehliadke (175. výročie).

11. 7. 1921 ➤ Mestské zastupiteľstvo v Trnave schválilo generálny návrh regulačného plánu mesta (85. výročie).

16. 7. 1726 ➤ V Bratislave sa narodil pedagóg a historik Ján GOTTGEISEL, profesor Trnavskej univerzity a autor veršovanej práce o uhorských palatínoch (280. výročie).

17. 7. 1881 ➤ V Ostrihome umrel cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ a pedagóg ŽIGMUND SUPAN, riaditeľ gymnázia v Trnave a autor jeho stručných dejín (125. výročie).

18. 7. 1871 ➤ V Trnave sa narodila spisovateľka, publicistka a učiteľka Elena IVANKOVÁ, rodená Kutlíková (135. výročie).

20. 7. 1901 ➤ V Doľanoch sa narodil dôstojník a pedagóg Vojtech STRELKA, ktorý pôsobil ako veliteľ 23. pešieho pluku v Trnave (105. výročie).

20. 7. 1916 ➤ V Lančári sa narodil náboženský publicista, kňaz a pedagóg František BEDNÁR, rektor teologického inštitútu v Trnave, kde aj umrel (90. výročie).

21. 7. 1936 ➤ V Bratislave umrel národovec, verejný činiteľ, publicista a lekár Ján ZÁTURECKÝ, spoluzakladateľ a správca Hospodárskej banky v Trnave, kde pôsobil aj ako praktický i zubný lekár (70. výročie).

26. 7. 1916 ➤ V Trnave umrel básnik, učiteľ a publicista Štefan DOBŠOVIČ, rodák z Dolných Orešian (90. výročie).

27. 7. 1891 ➤ V Kuklove sa narodil kultúrny historik, publicista a cirkevný hodnostár Ján PÖSTÉNYI, dlhoročný správca Spolku sv. Vojtecha v Trnave (115. výročie).

27. 7. 1941 ➤ V Kráľovej Lehote sa narodila herečka a speváčka Zora KOLÍNSKA, ktorá pôsobila v rokoch 1963 – 65 v Krajovom divadle v Trnave (65. výročie)

29. 7. 1841 ➤ Michal SPANRAFT dostal povolenie tlačiť knihy v bývalej Jelinkovej tlačiarni v Trnave (165. výročie).

31. 7. 1936 ➤ V Bratislave umrel publicista, prekladateľ, botanik a kňaz Michal Karol NEČESÁLEK, kanonik Trnavskej kapituly, člen výboru Spolku sv. Vojtecha v Trnave, jeho podpredseda a čestný predseda (70. výročie).

P.R.

Tehliarska produkcia v Trnave

a Hlohovci v stredoveku a novoveku 1.časť

1

Výroba tehál a stavebnej keramiky v období stredoveku v okolí Trnavy a Hlohovca sa prirodzene vyvinula z možností daných geografickým prostredím trnavskej spraše-vej tabule a z relatívne veľkej vzdialenosti k ložiskám iného stavebného materiálu – lomového kameňa. Práve vo vývoji Trnavy a Hlohovca sa jasne odráža previazanosť na nerastné zdroje, ktoré boli k dispozícii v okolí oboch lokalít. Odhliadnuc od skutočnosti, že Trnava sa vyvíjala od roku 1238 ako slobodné kráľovské mesto a Hlohovec iba ako osada pod rovnomenným kráľovským hradom uvádzaným v Zoborskej listine roku 1113, máme k dispozícii dve blízke lokality s podobnou štruktúrou osídlenia, najmä čo sa týka priameho vplyvu kráľovských hostí pri formovaní architektúry a urbanizmu. Aj napriek tomu vidíme jasný časový posun v počiatkoch masového používania pálenej tehly pri výstavbe sakrálnych a profánnych stavieb. Zatiaľ čo v Trnave sú archeologicky doložiteľné prvé stavby z pálenej tehly už v predmestskom horizonte z 12. až začiatku 13. storočia, v Hlohovci sa začínajú síce ojedinelo objavovať už v objektoch z 13. stor., ale ich zvýšený výskyt na stavbách je preukázateľný až v 14. a najmä v 15. storočí. Popri pálenej tehle sa v oboch lokalitách ako stavebný materiál používal lomový kameň.

Veľká vzdialenosť k tomuto surovinovému zdroju znamenala, že v Trnave sa lomový kameň objavuje iba na mestskom opevnení, v niektorých sakrálnych objektoch a úplne výnimočne v meštianskej architektúre.

Na rozdiel od Trnavy do Hlohovca sa kameň síce tiež musel dovážať, ale len zo vzdialenosti niekoľkých kilometrov z Považského Inovca (lokality Koplotovce, Jalšové a Horné Otrokovce). Znamenalo to, že pálená tehla až do 17. storočia bola v Hlohovci menej využívaným stavebným prvkom ako kameň.

Nepriamu súvislosť s výrobou pálených tehál v Hlohovci a Trnave majú aj niekoľko storočí trvajúce súdne spory o les Varač pri Brestovanoch. Každý tehliarsky proces vypaľovania si totiž vyžadoval vyťaženie väčšieho množstva dreva, čo bol zrejme aj jeden z aspektov častých roztržiek medzi Hlohovčanmi a Trnavčanmi.

Najviac dokladov o tehliarstve a jeho produktoch nachádzame v archeologických nálezoch, pričom veľkú časť poznatkov možno získať aj z etnografického výskumu.

V prípade Trnavy sme sa opierali zväčša o výsledky z archeologických a architektonických výskumov, v Hlohovci aj o písomné pramene a mapové záznamy, ktoré ako jedinečný doklad poskytujú aj lokalizáciu tehelní v okolí Hlohovca a v blízkosti pevnosti Leopoldov od 17. do 19. storočia. Sumár typov novovekých tehál z oboch lokalít je iba základným pilierom pre ďalší výskum. Viaceré značky doložené na stavbách v Trnave či v Hlohovci dodnes nevieme presne identifikovať a priradiť ku konkrétnej tehelni. Tieto takpovediac anonymné tehly sa preto v práci ani neuvádzajú, hoci napríklad o niektorých je isté, že boli vyrobené v Hlohovci, Trnave alebo v ich bezprostrednom okolí.

TEHLIARSTVO V TRNAVE

Produkciu tehliarov v stredovekej Trnave možno rozdeliť do troch časových horizontov.

I. Predmestské tehliarstvo (do udelenia mestských privilégií v roku 1238)
II. Mestské tehliarstvo do 1. polovice 14. storočia
III. Mestské tehliarstvo do 1. tretiny 16. storočia
IV. Mestské tehliarstvo v období novoveku

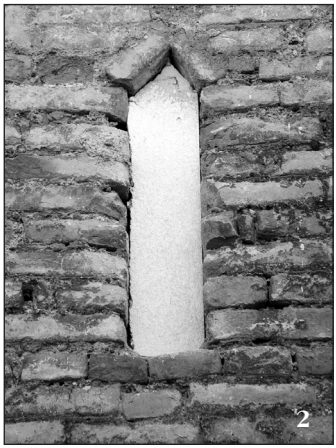
2

Dokladmi etapizácie vývoja sú v Trnave nálezy tehál v rôznych nálezových situáciách a poznatky získané zo stojacich architektúr. Pre Trnavu je to najmä jedinečná technika škárovania tehlových murív domov a sakrálnych stavieb. Škárovanie sa tak popri samotných typoch tehál stalo zároveň do určitej miery datovacím prvkom charakteristickým pre domy prvotnej meštianskej zástavby, spadajúcej podľa nášho rozdelenia do II. obdobia mestského tehliarstva. Tehla ako stavebný prvok aj vizuálne dominovala v architektúre prvotnej meštianskej zástavby Trnavy, pretože škárované domy sa neomietali (obr. 2).

Výroba tehly sa v Trnave kontinuálne udržala až do sedemdesiatych rokov 20. storočia. Pozostatkom dlhodobej ťažby hliny v meste je celý východný areál od historického jadra mesta ležiaci za hradbami v terénnych zníženinách od zimného štadióna, cez sídlisko Družba, Bučiansku cestu až po sídlisko Na hlinách.

I. Predmestské tehliarstvo (12. stor. – do r. 1238/1242)

V roku 1998 pracovná skupina Pamiatkového ústavu RS v Trnave vedená Ing. arch. Gabrielou Kvetanovou a Ing. Ivanom Staníkom objavila v priestore pred Františkánskym kostolom Sv. Jakuba v Trnave časť ohradového múru areálu kláštora vybudovaného z pálených tehál s prímesou obilných pliev. Terminologicky sa tieto typy tehál zvyknú v odbornej literatúre častejšie nazývať románskymi. V Trnave sa však udomácnil termín tehla s prímesou obilných pliev. Bol to prvý nález archaického typu tehál v Trnave, ktorých datovanie sa v prípade tohto mesta jednoznačne kladie do predmestského horizontu osídlenia lokality. Pálené plevové tehly boli do ohrady pri kostole použité sekundárne v 14. storočí, ale pri zisťovacom výskume v roku 2002 boli objavené ďalšie murivá z plevových tehál zrejme z pôvodného kostola a kláštora z 12. a 13. storočia. Autori výskumu vtedy poukázali na rozšírenosť výskytu týchto tehál v teritóriu juhozápadného Slovenska a na blízkosť lokality – rotundu v Križovanoch nad Dudváhom, kde sa takéto typy tehál vyskytujú. Pálené plevové tehly sa vyznačujú rozmerovou nejednotnosťou a ich povrch je zväčša sprehýbaný. Vo vnútornej štruktúre, teda nielen na povrchu, sa nachádzajú stopy po odtlačkoch vypálených pliev. Rozmerovo ide o tehly s dĺžkou v rozpätí 22 – 32 cm, šírkou 13 – 16 cm a hrúbkou 4,5 – 6,5 cm.

Zdá sa, že plevové tehly sa v Trnave začali prevažne využívať na sakrálnej architektúre alebo v podmurovkách domov, pretože z horizontu predmestského osídlenia z 12. a 13. storočia sú archeologicky doložené len zahĺbené obydlia s drevenou

zrubovou konštrukciou, prútenou konštrukciou stien omazaných hlinou, alebo so stenami z nabíjanej hliny. Podobnú konštrukciu opletaných a nabíjaných stien mali aj provizóriá budované v Trnave hosťami v 13. a 14. storočí. Okrem týchto nálezov tehál z Trnavy eviduje Západoslovenské múzeum najnovšie ich výskyt aj v stredovekom sídlisku z 12. – 13. stor. v Bielom Kostole a na stredovekom hrádku v Smoleniciach v polohe Kalvária.

Bližšie údaje o polohe tehelne pre výrobu plevových – románskych tehál v Trnave nám síce chýbajú, no všeobecne sa predpokladá, že ich výroba prebiehala v mieste neskorších tehelní východne od kostola Sv. Mikuláša alebo v miestach dnešnej Jeruzalemskej a Michalskej ulice, kde boli archeologicky zistené pomerne veľké hliniská vyplnené sekundárne odpadom zo 14. a 15. storočia.

Je zrejmé, že plevové tehly ako sekundárny stavebný materiál prežívali až do 14. a 15. storočia, no ich výroba sa zrejme ukončila ešte v horizonte predmestského osídlenia, alebo v období udelenia mestských privilégií Trnave v roku 1238.

II. Mestské tehliarstvo (1238/1242 – 1. pol. 14. stor.)

Murovaná architektúra Trnavy po roku 1238 je doložená vo viacerých objektoch prvotnej meštianskej zástavby, ale hlavne vo vežiach mestského opevnenia. Opevnenie Trnavy vzniklo po roku 1238 spočiatku ako zemný val s murovanými vežami a vonkajšou priekopou. Na základe nálezov z ulice Horné Bašty sa domnievame, že veže vznikali skôr ako val alebo súčasne s ním, pričom polia medzi vežami boli vyplnené nasypanou hlinou z vykopaných priekop. Časť opevnenia bola ešte stavaná z lomového kameňa z Malých Karpát, no prevažná časť z pálených tehál, ktorých charakteristickou črtou je, že masa už neobsahuje obilné plevy, rozmerovo sú tehly jednotnejšie, a značne vyklenutý povrch pripomínajúci vysoké české tehly, tzv. gotické buchty, býva upravený prstami. Tieto tehly sa v Trnave označujú výrazom „baštovice“. Ich výroba už s určitosťou prebiehala v mieste križovatky na Bučianskej ceste, kde sa vyrábala tehla nepretržite až do 20. storočia. Počas archeologického výskumu na spojnici ulíc Horné Bašty a Michalskej ulice v roku 2005 bola pod násypom zemného valu objavená vrstva z úlomkov vyklenutých prstových tehál a z tejto vrstvy vyzdvihnutá tehla s odtlačkom časti ľudského chodidla (obr. 1). Pomerne často sa začínajú na tehlách objavovať zvieracie stopy – poväčšine zo psa, mačky a husi. Rozmery trnavských baštovíc sa pohybujú v rozpätí 25 – 28 x 13 – 14,5 x 6 – 8 cm a z hľadiska slohovej architektúry ich možno zaradiť do obdobia ranej gotiky. Okrem týchto typov tehál sa postupne stretávame už aj klasickými gotickými tehlami, tzv. prstovkami so žliabkovitým povrchom po prstoch, no bez vyklenutia hornej časti. Charakteristické na profánnej, ale aj sakrálnej architektúre Trnavy je škárovanie tehlových murív s príjemným vizuálnym efektom, pri ktorom fasáda domov pôsobila dojmom pravidelného členenia červeného tehlového muriva s upravenou maltou v škárach medzi tehlami.

3

III. Mestské tehliarstvo (1. pol. 14. stor. – 1. tretina 16. storočia)

Približne v prvej polovici 14. storočia sa v architektúre Trnavy postupne vytráca vysoká gotická tehla a nahrádza ju foremne menšia gotická „prstovková" tehla. Práve v období po roku 1321, kedy zomrel uhorský oligarcha Matúš Čák a územie Dolného Považia úplne ovládol kráľ Karol Róbert z Anjou, začína Trnava prežívať svoj najväčší rozkvet, ktorý dosiahla za vlády jeho syna Ľudovíta I. Veľkého a neskôr Ľudovítovho zaťa Žigmunda Luxemburského. V prvej polovici 14. storočia začali opäť do Trnavy prichádzať nemeckí kolonisti, obchod v meste vzrástol a postavenie mesta sa upevnilo. V architektúre Trnavy sa v druhej polovici 14. storočia začínajú objavovať nové tehliarske produkty ako strešné korýtka (obr. 3), tvarovky klinového profilu pre rebrové klenby, vodovodné trúbky a dlaždice. Vyrábali sa v trnavskej mestskej tehelni východne za mestom. Zdá sa, že tieto produkty si mohli dovoliť len solventnejší obyvatelia mesta, pretože ich nachádzame len v archeologických nálezoch v blízkosti hlavných komunikačných trás mesta alebo na stavbách financovaných samotným mestom. Prstovková tehla z obdobia vrcholnej a neskorej gotiky sa v Trnave vyznačuje rozmermi v rozpätí 25 – 28 x 12,5 – 14 x 5 x 6,5 cm. Postupne sa čoraz častejšie spolu s nástupom renesancie začínajú prstové tehly vytrácať a nahrádzajú ich pomerne útle renesančné tehly podobné dlaždiciam (22 – 26 x 12,5 – 14 x 4,5 - 6 cm). Tento módny trend sa však dlho neudržal a popri menších tehlách sa čoraz viac začali uplatňovať väčšie tehly, ktorých veľkosť sa už približovala typizovaným rozmerom 29 x 14 x 2,5 cm. Išlo ešte o nekolkované tehly. Pravdepodobne až v druhej polovici 16. storočia sa začínajú objavovať na renesančných tehlách prvé značky.

Jozef URMINSKÝ, foto: -eu-

(pokračovanie v budúcom vydaní)

„Ani mráz, ani sníh, ani dážď na fešáky neplatí..." Na divákov Dobrofestu áno

Zdá sa, že Dobrofest by si popri rezofonickej gitare mohol dať do symbolu dáždnik. Minimálne každý druhý rok prenasleduje tento hudobný festival dážď a ochladenie. A vôbec, je vlastne jedno, či sa koná v júni alebo koncom augusta, organizátorov do poslednej chvíle umára strach zo zlého počasia. A v poslednom období i z počtu divákov. Ich návštevnosť má klesajúcu tendenciu napriek tomu, že kvalita festivalu neklesá. Potvrdzuje sa, že v Trnave viachodinové koncertné podujatia festivalového typu nemajú dosť svojich poslucháčov. Okrem tých skalných, ktorí aj v tom najdaždivejšom počasí zaplnili počas druhého festivalového večera stan pri malom pódiu. Túto vyše stovku hudobných nadšencov zahrialo vystúpenie nemeckých Synov púšte (Sons of the Desert) a známych českých Pútnikov. Večer vetra a dobrej hudby vyvrcholil dvojnásobnou oslavou pätnásťročných narodenín – Dobrofestu a Druhej trávy. Napriek stiesneným pomerom, pri ktorých v zadných častiach stanu utrpela zvuková kvalita, sa piatkový večer končil až so sobotným svitaním. To prinieslo aj slnko, utíšenie vetra a večer aj niečo cez tri stovky divákov. Tých rozhodne nesklamali vystúpenia Copu, ale predovšetkým rezofonického tria z USA so skvelým Randy Kohrsom. Po nich sa žiadalo udržať hudobné dobro v srdci. Preto hudobnej skupine Vidiek, ktorá hrala

ako ďalšia v poradí, nezostalo nič iné, ako zahrať na úplne inú nôtu. Zabaviť a roztancovať. Svoj cieľ naplnili do bodky a do druhého dňa. Počas nedeľného popoludnia i večera opäť nechýbala dobrá hudba, ale väčšia divácka kulisa.

Ako konštatoval moderátor na pódiu, festival Dobrofest – Trnava dostal občiansky preukaz, hoci treba povedať, že očakávaný počet gratulantov nemal. Napriek tomu, že nemožno spochybniť jeho prínos i jedinečnosť, je dobré do ďalších rokov uvažovať o jeho časovej koncepcii. Zdá sa, že ponuka poldňových programových šnúr mimo námestia je pre trnavské publikum ťažko stráviteľná. Jednou z ciest je ich redukcia. Utrpela by však kvalita a bezprostrednosť, ak by sa stratili stretnutia Tvárou v tvár či pravidelný „komorný" koncert v synagóge. Ten aj v tomto roku (uskutočnil sa koncertnej sále múzea) potvrdil, že patrí k najkvalitnejším hudobným vystúpeniam, s mimoriadnou úrovňou i atmosférou, ktorú stupňuje improvizácia hudobníkov. Dobrofest – Trnava si tak odskákal roky detstva, hľadania, formovania i vlastných chýb a treba veriť, že vďaka kvalite, menu a mnohým skúsenostiam bude stáť v budúcnosti na pevných nohách. *-pt-*

Pofestivalové perličky alebo o Dobrofeste po Dobrofeste

Najvyťaženejším dobristom na festivale bol nepochybne Henrich Novák z Bratislavy. V piatok popoludní rozprával o svojich zaujímavých zážitkoch z pobytu v USA na podujatí Tvárou v tvár a večer hral so skupinou Country Team. Na druhý deň sa ocitol na pódiu so skupinou Kalumet a večer hosťoval zasa so skupinou Vidiek. Okrem toho si ho ešte pozvali na pódium aj americkí hostia z Nashville, ktorí sa o jeho hre vyjadrovali len v superlatívoch.

Medzi návštevníkmi Dobrofestu sa okrem primátora mesta Štefana Bošnáka a predsedu Trnavského samosprávneho kraja Tibora Mikuša objavila v piatok aj veľvyslankyňa Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska Judith Anne McGregorová. O deň neskôr sa prišiel pozrieť na vystúpenie najvzdialenejšieho hosťa festivalu, speváka a gitaristu Davida Chena z Taiwanu, aj taipeiský konzul Wu Wen Yea s manželkou a s veľkou kyticou kvetov pre umelca.

Tienistou stránkou festivalu okrem extrémne nepriaznivého počasia bolo vylúpenie automobilu nemeckej skupiny Sons of the Desert počas jej vystúpenia na otváracom koncerte v Divadle Jána Palárika. Dlhoprstí zlodeji profesionálne odvŕtali zámok auta a ukradli z neho uložené veci. Okrem niekoľkých mikrofónov „dostal nohy" aj pas sympatickej speváčky, ktorá mala na druhý deň čo robiť, aby si na konzuláte v Bratislave vybavila náhradný dokument.

Vystúpenie amerického dobristu a výborného speváka Randy Kohrsa s jeho priateľmi Ferrellom Stoweom a Bradom Harperom patrilo nielen k vrcholom sobotného večera, ale aj k tomu najlepšiemu, čo sme na tohtoročnom festivale počuli. Vďaka Rádiu Devín, ktoré spravilo priamy prenos z Dobrofestu, ho mohli počuť poslucháči

na celom Slovensku. Randy Kohrs ponúkol na pódiu aj improvizovanú verziu festivalovej hymny, ktorú obecenstvo prijalo s veľkým potešením a potleskom. Nemenej zaujímavé bolo aj jeho hosťovanie s jazzmanmi okolo amerického klaviristu Jeffa Gardnera v závere nedeľného koncertu. Bol im prinajmenej rovnocenným partnerom a jeho sóla na rezofonickom dobre doslova vyrážali dych.

Podujatie Tvárou v tvár v Dome hudby Mikuláša Schneidera Trnavského už tradične lákalo návštevníkov možnosťou stretnúť sa s najväčšími hviezdami festivalu. O veľký rozruch na záver sobotnej hodiny otázok a odpovedí a akustického hrania s hosťami z USA a Dánska sa postaral známy český výrobca rezofonických gitár Ing. František Javůrek z Prahy, ktorý prezentoval prekvapeným hudobníkom i ostatným návštevníkom špeciálnu rezofonickú gitaru z kameňa. Gitaru, ktorá dostala názov Resostone, vyrobil zo zeleného indického mramoru starého niekoľko miliónov rokov. Raritná novinka bola zaujímavá nielen na pohľad, ale aj po zvukovej stránke a všetci hudobníci horeli túžbou hneď si ju vyskúšať. Na fotografii je v rukách Američana Randy Kohrsa.

Kvôli technickým problémom boli organizátori nútení presunúť sobotný koncert pre hudobných fajnšmekrov zo synagógy do koncertnej siene Západoslovenského múzea. Náhradný priestor sa ukázal ako výborný. Ocenili ho aj početní diváci tohto koncertu, na ktorom si postupne vytlieskavali prídavky od talianskeho speváka a gitaristu Toni Balocca, kanadskej huslistky Beth Bartleyovej a jej partnera gitaristu Marka Clifforda, s ktorým tvorí duo Vox Violins a anglického bluesmana Davea Peabodyho. Veľký úspech malo najmä spoločné záverečné finále Kanaďanov s Daveom Peabodym.

Príjemným prekvapením pre divákov bol americký gitarista a spevák Sammy Sanchez. Hral na zaujímavej rezofonickej štvorstrunovej gitare a okrem toho aj výborne spieval. Na podujatí Tvárou v tvár hovoril aj o svojej práci gitarového technika pre Carlosa Santanu. Na pódiu sa objavil spoločne s harmonikárom Jenzom Koudahlom a gitaristom Mikaelom Larsenom z Dánska ako Turbo Du-des a neskôr aj s austrálskym spevákom a gitaristom Gwynom Ashtonom.

Najrýchlejšiu správu o Dobrofeste napísal americký dobrista Brad Harper. Musel ju písať plný čerstvých dojmov ešte v lietadle cestou späť, lebo sa objavila na jeho internetovej stránke už v utorok 6. júna. Okrem veľkej chvály na festival a jeho organizáciu, pivo a jedlo, bol veľmi prekvapený popularitou bluegrassu na Slovensku a vysokou úrovňou hudobníkov, ktorých v Trnave stretol.
Jediným negatívom bolo pre neho počasie a letecká spoločnosť Air France, ktorá „zabudla“ dobrá amerických hudobníkov niekde v Paríži a priviezla ich až s jednodenným oneskorením.

P.R., foto: -fafo-

Big beatoví rebeli slávia „štyridsiatku“

Hudba slávnych britských skupín ako boli The Beatles, Rolling Stones, Kinks, Searchers či Swinging Blue Jeans, ovplyvnila v šesťdesiatych rokoch mladých ľudí na celom svete. Výnimkou neboli ani hudobníci v Trnave, kde podľa vzoru ich idolov vznikol celý rad big beatových skupín. Tou najznámejšou z nich bola celkom nepochybne skupina The Breakers, ktorá si pripomína v tomto roku už 40. výročie svojho vzniku.

Skupina existovala s väčšími či menšími prestávkami v rokoch 1966 – 1971 a za ten čas zažila nielen úspechy na pódiách a obdiv fanúšikov, ale aj zákazy hrania, šikanovanie úradmi a pod. V priebehu rokov sa členovia skupiny menili, no to pôvodné zloženie, v ktorom The Breakers vystúpili na jeseň roka 1966 na pamätnom koncerte v trnavskom divadle, sa dalo pred piatimi rokmi znova dohromady a odvtedy uskutočnilo niekoľko úspešných spomienkových koncertov.

Skupina The Breakers chce 40. výročie svojho vzniku osláviť spolu so svojimi fanúšikmi 7. júla vystúpením na Záhradných slávnostiach v Trnave. V priebehu koncertu ponúkne návštevníkom okrem autentického big beatu aj nové DVD, ktoré zaznamenáva niektoré najzaujímavejšie okamihy zo spomienkových koncertov z posledných rokov. A tu sú ešte mená trnavských big beatových rebelov zo skupiny The Breakers: Laco Bartoš – gitara, Fero Bartoš – basová gitara, Marián Remenár – bicie, Marián Kramár – klávesy a Peter Bonzo Radványi – spev a gitara. K tejto pôvodnej päťke sa nedávno pridal aj spevák a gitarista Pavol Opatovský, mimochodom otec populárneho speváka Roba Opatovského.

-B, foto: don-

Komu budeš spievať, slávik môj

Koncom mája sa v Kátlovciach konal jubilejný XV. ročník súťaže v prednese poézie a prózy žiakov základných škôl s názvom Kátlovce Paľa Ušáka Olivu

Jeho otvorenie malo mimoriadne slávnostný rámec. Svätú omšu v miestnom kostole slúžil vdp. Ferdinand Kaňka, ktorý v homílii pripomenul rodáka z Kátloviec, kňaza, básnika Katolíckej moderny Paľa Ušáka Olivu. Starosta obce pri tejto príležitosti s hrdosťou oznámil, že po mnohoročnom úsilí ich škola nesie básnikovo meno.

Paľo Ušák Oliva študoval na gymnáziu v Trnave, kde začal študovať aj teológiu. V štúdiách pokračoval v Bratislave, ukončil ich v Spišskej Kapitule a vysvätený za kňaza bol 2. februára 1939. V tom istom roku mu vyšiel knižný debut Oblaky ako

predzvesť, kam neodvratne smeruje jeho cesta. Ako kňaz a básnik nestačil veriacim a čitateľom odovzdať dary, ktoré dostal od Pána Boha. Zomrel rok a jeden mesiac po vysvätení za kňaza. Jeho rodáci postavili v Kátlovciach básnikovi nielen skutočný pomník, ale aj duchovný, vo forme recitačnej súťaže. Organizátormi tohtoročnej súťaže boli obecný úrad, Základná škola s materskou školou Pavla Ušáka Olivu v Kátlovciach a Spolok sv. Vojtecha v Trnave. V kategórii 2. – 4. ročník ZŠ porota pod vedením básnika Michala Chudu určila za víťazku Máriu Ďurkovú, žiačku 2. ročníka ZŠ Angely Merici v Trnave. Súťažila s básňou D. Š. Zámostského Na Starých horách. Recitátorov v kategórii 5. – 7. ročník hodnotila porota, ktorej predsedal doc. Imrich Vaško. Víťazkou sa stala Katarína Karolčíková, žiačka 5. ročníka ZŠ Angely Merici v Trnave, s básňou Teodora Križku Kresbička drobná navždy visí v ráme.

Žiakov najvyšších ročníkov hodnotila porota vedená básnikom Teodorom Križkom. Palmu víťazstva si znova odniesla žiačka ZŠ Angely Merici v Trnave Eva Peterková za Umenie života od Márie Rázusovej-Martákovej. Všetky ocenené recitátorky pripravila na súťaž učiteľka Mária Návojová *(na fotografii)*.

V kategórii vlastnej tvorby upútala pozornosť prítomných aj poroty žiačka 4. ročníka miestnej školy Adriana Galgóciová básňou Jarné prebudenie. Cenu Spolku sv. Vojtecha, Sväté písmo, si odniesla Mária Ďurková z Trnavy.

Pavol Ušák Oliva napísal aj báseň Komu budeš spievať, slávik môj. Počas pietnej spomienky pri symbolickom hrobe básnika, počas spomienkového prejavu Imricha Vašku, dekana Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku, v korunách storočných líp spievali vtáky. Určite bol medzi nimi aj slávik. Spieval nielen básnikovi, ale aj všetkým zúčastneným ctiteľom a propagátorom diela básnika Katolíckej moderny Pavla Ušáka Olivu. *Margita KÁNIKOVÁ, foto: M. Čapkovič*

Cenu Ďateľ za etiku komunikácie

udelí 9. júla na festivale Trnavské záhradné slávnosti v záhradách Západoslovenského múzea riaditeľ aliancie Spoločnosť za etiku novinárov Marián Ostatník výtvarníkovi Williamovi Schifferovi, opernému spevákovi Petrovi Dvorskému a básnikovi Teodorovi Križkovi. Ocenených okrem Trnavy, kde žijú, prípadne pôsobia, spája aj propagácia Slovenska a jeho kultúry doma i v zahraničí.

Sochára a medailéra Williama Schiffera, ktorý po dlhoročnom pôsobení v zahraničí opäť žije a pracuje v Trnave, iste netreba Trnavčanom zvlášť predstavovať. Podobne ani Petra Dvorského, ktorého dlhé roky spája s Trnavou víťazstvo a niekoľkonásobná účasť v porote Medzinárodnej speváckej súťaže Mikuláša Schneidera Trnavského, pravidelná záštita festivalu gospelovej hudby Lumen a iné aktivity.

Najmladší z trojice ocenených je Teodor Križka, básnik a šéfredaktor časopisu Kultúra. Je dlhoročným predsedom poroty súťaže O cenu slovenského učeného tovarišstva v Trnave a ako predseda poroty pôsobí aj na pravidelnej recitačnej súťaži Kátlovce Paľa Ušáka Olivu. Úzko spolupracuje s učiteľkou výtvarnej výchovy a umeleckého prednesu Máriou Návojovou zo Základnej školy Angely Merici v Trnave, jeho najnovšia básnická zbierka bude ilustrovaná výtvarnými prácami jej žiakov. Matica slovenská v Martine udelila Teodorovi Križkovi pri príležitosti životného jubilea Pamätnú medailu Matice slovenskej.

Margita KÁNIKOVÁ

Štvrté „Anddualové“ súznenie

Občianske združenie And gallery spája od roku 2002 výtvarníkov zo západoslovenského regiónu, ktorí majú vo svojej tvorbe blízko k abstraktnému umeniu. V piatok 9. júna 2006 jeho členovia otvorili už svoje štvrté skupinové vystúpenie.

foto: and gallery

Táto prezentácia novej tvorby – výstava Anddual – sa doteraz vždy konala v Západoslovenskom múzeu v Trnave, tentoraz však menší počet diel zabral „iba“ priestor malej galérie na Štefánikovej ulici č. 35. Nižšia kvantita však neubrala na kvalite celku, skôr naopak. Aj intímnejší priestor dáva maľbám, grafikám a fotografiám dobre vyznieť. Okrem už známych členov And gallery sa na tohtoročnej výstave, ktorá potrvá do konca augusta, zúčastňujú aj štyria noví autori.

Všetci tvoriví ľudia vo svojich dielach reflektujú svoje vnútorné pocity, problémy, ktoré sa ich dotýkajú, ale aj tvorbu iných ľudí – výtvarníci so vzťahom k abstrakcii k tomu väčšinou experimentujú, hľadajú nové súzvuky farieb a tvarov, zhmotňujú svetlo. Ako je to však s ľuďmi, ktorí stoja pred ich dielami? Musia rozumieť týmto experimentom, mať na ne vzdelanie, uvažovať nad autorovým vynachádzaním? Bolo by nespravodlivé, keby to bez tohto všetkého nešlo. Ako keby nebolo možné mať vzťah k hudbe, ak nepoznáte noty a aspoň základy komponovania. A to možné je. Určite to však nie je možné bez jednej veci, ktorá je spoločná pre hudbu aj výtvarné umenie a je vyjadriteľná jednoduchým slovom: „súznenie“.

Nie náhodou mali aj duchovní otcovia abstrakcie k hudbe vždy blízko. Vedeli, že diváci ich dielam nemusia rozumieť, musia len pozorovať a súznieť. Otvoriť sa a nechať obrazu brnknúť na tú strunu, ktorá sa v nich rozozvučí, tak ako to dokáže hudba, ktorá v človeku nájde svoje vnútorné echo a jednoducho „súznie“. Niekedy so životnou skúsenosťou, vzdelaním, ale hlavne niečím ako prirodzenou náklonnosťou: detstvom, láskou, krásou, šťastím, chuťou poznať niečo nové, ale niekedy aj smútkom, nenávisťou, sklamaním. Je veľa tvorcov, ktorých diela si toto vnútorné echo v divákovi hľadajú len veľmi ťažko, účastníci tohto ročníka Anddualu k nim však rozhodne nepatria.

Preto sa oplatí skúsiť zažiť takúto harmóniu s „fotomaľbami“ Pavla Pechu, „svetlomaľbami“ Daniela Mištinu a cestami (niektorými aj hore nohami) Alžbety Trubačovej... Ak diváci na predchádzajúcich ročníkoch Anddualu súzneli s kolážami Petra Voleka, asi ich oslovia aj jeho nové práce – maľby na plexiskle a na papieri. Na vnútornú strunu bez problémov udrú aj grafiky Igora Piačka a maľby Richarda Mercela. Podobne ako hudba sú komponované počítačové grafiky Pavla Matejova a maľby Miloša Vanča. Zaujímavé tóny znejú v gestickej a zároveň tak trochu kozmickej maľbe Jany Semianovej a v hravej geometrii Jarmily Čihánkovej. Ale zaujmú aj abstraktné pastely a maľby Alojza Kavuljaka a Dagmar Janovej. A možno divákov oslovia labute Juraja Ezechiáša či autorská technika Mareka Pažitného. Pozornosť a súzvuk však určite dosiahnu aj diela Miloša Prekopa a Remikloosa so svojou polohou blízkou readymadeu. Jeho reflexia súčasnosti má pre zmenu len kúsok k poézii, k veršom v podobe chleba, ktorého dennodenný význam už možno ani nevnímame. Na tohtoročnom Andduale ho však môžeme znovu objaviť.

Miroslava KURACINOVÁ VALOVÁ

SALÓN 2006

Po štvrtýkrát otvorili v Trnave bienále výtvarníkov zo západného Slovenska

Ľ. Jelenáková: Jeseň, monotypia, 2005

V júni sprístupnili v Západoslovenskom múzeu výstavu mapujúcu tvorivé aktivity Zväzu výtvarných umelcov západného Slovenska. Základ tohtoročnej expozície tvoria diela autorov Trnavy a okolia, a podstatnú časť aj diela maliarov z južného regiónu západného Slovenska. V Dunajskej Strede totiž len začiatkom júna otvorili podobnú výstavu Iná krajina. Tieto diela boli po skončení výstavy prenesené do expozície Salón 2006.

„Výber aktuálnych diel, ktoré postupujú do tejto prehliadky, nie je cez komisiu alebo bezprostredné odborné posúdenie diela, ale vystavujeme to, čo každý z členov považuje za najkvalitnejšie. V priestoroch múzea sme zorganizovali bienále po štvrtýkrát, pred niekoľkými rokmi trnavskí autori vystavovali výbery z týchto prác v rôznych výtvarných priestoroch v kraji, najčastejšie v Galante a Dunajskej Strede," hovorí tajomníčka Zväzu výtvarných umelcov západného Slovenska a kurátorka výstavy Simona Jurčová. V spoločnej expozícii sa stretnú rôzne technické vyjadrenia i tematické spracovania. A keďže sa aj autorský potenciál výtvarníkov vyvíja, významná časť tvorcov nadväzuje na tendencie, ktoré možno vnímať na úrovni súčasných výtvarných trendov.

„Prevažuje samozrejme maľba. No nie je to typ klasickej, akejsi konzervatívnej maľby, ale postupom času, zhruba od revolúcie, je najviac diel, ktoré sa prikláňajú k abstraktnému zobrazeniu a k štylizovanosti. Nepoužívajú sa ani tradičné maliarske techniky, skôr rôzne kombinácie, ktoré ozvláštňujú celkový výraz diela," pokračuje Simona Jurčová. Tematicky sú na výstave zastúpené najmä zátišia, aj keď sú vzhľadom k použitým technikám v posledných rokoch na ústupe. Tematicky sa aj topografické reálie dostávajú v poslednom období do úzadia. „Prepojenie autora s regiónom pri dnešnom type tvorby nie je natoľko dominantné, s výnimkou autorov z južného Slovenska," hovorí Simona Jurčová.

Združenie výtvarných umelcov zo západného Slovenska takto vystavuje už desiatky rokov a ako voľné združenie má dlhoročnú tradíciu. Pôvodne fungovalo ako súčasť troch združení, kopírujúc administratívne členenie Slovenska. Dnes sa celý rad združení výtvarníkov špecializoval, napríklad podľa výtvarných žánrov. „To však neznamená, že by sa kruh nových členov uzavrel, práve naopak. Z mladších členov, Trnavčanov, napríklad zaujala tvorba Miloša Čapku, Miloša Prekopa, fotografa Pavla Pechu, alebo abstraktnej výtvarníčky Moniky Boledovičovej," pokračuje Simona Jurčová.

Takto sa umelci rôznych výtvarných vyjadrení dostanú do konfrontácie, čiže majú možnosť získať i ponuky na samostatné výstavy, čo sa v minulých ročníkoch i neraz

stalo. „Pôvodná myšlienka pripravovať tieto výstavy v galérii nenašla uplatnenie. Galéria Jána Koniarka má totiž plán výstav s veľkým časovým odstupom obsadený a prezentuje výlučne profesionálne umenie. Združenie výtvarníkov západného Slovenska je síce profesionálne združenie, no nebojí sa prijať aj umelcov, ktorí nemajú profesionálne zameranie, ale prezentujú sa na istej kvalitatívnej úrovni a majú aj odporúčania významných výtvarníkov.“

Keďže združenie má okolo stosedemdesiat členov a do prehliadky sa prihlási okolo päťdesiat výtvarníkov s dvomi – tromi dielami, v expozícii je potom okolo stopäťdesiat obrazov, na čo je potrebný väčší a pokiaľ možno reprezentačný priestor. „Priestory Západoslovenského múzea v Trnave sa ukázali ako ideálne, a preto si tradíciu organizovania podujatia práve v múzeu chceme udržať aj naďalej,“ dodala Simona Jurčová.

Martin JURČO, Foto: M. Malacký

Vyznanie žiaka

Akademický sochár Štefan Belohradský o svojom učiteľovi Jánovi Koniarkovi

V súkromnej korešpondencii s akademickým sochárom Ing. arch. Štefanom Belohradským sa nachádza zaujímavé vyznanie žiaka k svojmu učiteľovi, v centre ktorého je zamyslenie o trnavskom pomníku Antorna Bernoláka. Text zverejňujeme so súhlasom autora.

foto: -ag-

„Pomník Antona Bernoláka, ktorého autorom je Ján Koniarek, vznikal skoro pred 100 rokmi, odhalený bol v r. 1937. Z toho mála, čo sa u nás v pomníkovej a pamätníkovej tvorbe postavilo začiatkom XX. storočia, patrí Koniarkov Bernolák medzi umelecky vysokokvalitné a ojedinelé diela, aj vďaka tomu, že sa Ján Koniarek po I. svetovej vojne nevrátil do Belehradu, ale domov na Slovensko, a že sa mu v tom čase ešte v skoro až feudálne zatuchnutom prostredí podarilo presvedčiť malomestsky, bez vyšších ambícií zmýšľajúcich predstaviteľov mesta o oprávnenosti svojej výtvarnej predstavy, obsahujúcej aj náročnosť európskej kultúrnej tradície a aj hodnoty originálneho sochárskeho rukopisu.

Pomník tvorí premyslená kompozícia – súsošie hlavnej postavy sediaceho Bernoláka a reliéf skupiny národa viacerých generácií, od dedka, babky, otca, matky po deti, realizovaný aj z finančných dôvodov v reliéfe. Títo počúvajú Bernoláka, pozorujúc jeho ruku s gestom ponuky – tu máte slovo moje o reči vašej. Je to ruka s presvedčivou a výraznou modeláciou, ktorá zároveň od národa prijme stáročnú múdrosť vekov. Sochársky tvorí ruka dôležité prepojenie kompozície medzi vedcom, múdrym človekom a ľudom.

Ako z celého diela Jána Koniarka, cítiť tu poznanie veľkého odkazu sochára Rodina, no je svojské, slovansky mäkšie a teplejšie. Bernolákova hlava odráža fyzickú podobu, vychádzajúcu zo zachovaných dobových podkladov, naviac má preduchovnený výraz

kazateľa. Je z jedného rodu ako hlava bojovníka Pomníka padlých, Hlasu povstania, ba možno speje až k výrazu hlavy Jána Krstiteľa.

Je možné, že nepoučenému laikovi uniká „koncert“, ktorý vytvára drapéria reverendy Antona Bernoláka. Tu je ukryté poučenie nielen v rytme kresebných diagonál, rešpektujúcich anatómiu postavy, ale tlmočí aj literárny obsah od podnože po noblesu vystretej ruky. Veľký myslený oblúk kompozície začína v dolnej časti postavy, prechádza cez chrbát, plecia a hlavu postavy Bernoláka zvlnený akcentom pohybu ruky až po zhluk postáv národa. Máloktorý baletný sólista vytvorí toľko pravdy a presvedčenia s eleganciou jedného okamžiku pohybu, aby plne vyjadril Bernolákovu myšlienku. Plastická hra so svetlom a tieňom, ktorú vytvára drapéria hlavnej postavy, je priam bachovskou fúgou s kontrapunktom v sochárskej hmote a už sama o sebe je koncertom, ktorý vytvorila ruka majstra, ruka nášho Koniarka.

V súvislosti s pomníkom Bernoláka sa mi vynára príbeh z rokov 1946 – 50, kedy som skoro denne chodieval kresliť do ateliéru prof. Koniarka, kde ma priviedol gymnaziálny profesor kreslenia Pavol Lukachich a bývalý spolužiak z gymnázia, vtedy už poslucháč prof. Kostku, Justín Hrčka (ktorý v mladosti zomrel). V tých rokoch do ateliéru chodili tiež ďalší dvaja, odo mňa asi asi o štyri – päť rokov starší „učeníci“, ako nás prof. Koniarek nazýval: Erich Jelínek, syn majiteľa drogérie v Trnave, vtedy už poslucháč Maxa Švabinského na pražskej Akadémii výtvarných umení, (ktorý dobrovoľne odišiel z tohoto sveta), a kolega sochár Jožo Jurča. Ten ako starší a skúsenejší mal už dovolené odlievať do sadry niektoré z množstva profesorových hlinených skíc.

Ani sa nedivím, že viac ako po polstoročí sú moje spomienky neutriedené, bez podrobnejších súvislostí. Boli to osudové roky, v ktorých v krátkom čase po sebe prešli mestom a celým Slovenskom dve najväčšie armády so všetkým zlým, čo s tým súvisí. Prechod frontu som prežil u rodičov v Černanoch pri Nitre. Do školy sa nechodilo aj kvôli „poplachom“, preletom angloamerických bombardérov nad našim územím z Talianska nad Nemecko. Zároveň mesto a školy obsadili vojská Wehrmachtu a zakrátko ich vystriedala sovietska armáda. V meste nebolo čo jesť. Po nemčine sme sa ako puberťáci rýchlo naučili rozumieť po rusky. Zdalo sa mi, že starého, múdreho prof. Koniarka nič neprekvapilo, ba práve – akoby udalosti už dávno predpokladal. Po všetkom, čo otriaslo svetom, si raz – a nebolo to zvlášť často, profesor vo svojom ateliéri pri kreslení zaspomínal na Bernolákov pomník: „Chcel som Bernoláka umiestniť medzi voľne stojace postavy slovenského ľudu, ale nebolo peňazí...“. Dnes si myslím, že profesor mal asi svoju predstavu podopretú najskôr Rodinovou kompozíciou Pomníka občanov z Calais, ktorí kráčali voľne za sebou po schodíku. Možno udalosti okolo pomníka v Trnave považoval tak trochu za prehru, keď celkom nepresvedčil investorov o veľkosti svojej myšlienky, preto sa asi v rozhovoroch týmto problémom vyhýbal. Veď nakoniec si musel aj architektúru Pomníka navrhnúť a vyriešiť sám.

Celá kompozícia Pomníka Antona Bernoláka potvrdzuje môj názor, že pomník nemá zobraziť sochársky mumifikovaného oslávenca, ale zvečniť jeho význam a veľkosť odkazu pre spoločnosť, a tu vidím dôvod prečo robiť sochy, pomníky, pamätné tabule. Ako? – to už je vecou duchaplnosti a talentu umelca.“

Spomienky Štefana Belohradského sú výzvou pristaviť sa pri Pomníku Antona Bernoláka, uvedomiť si majstrovské sochárske dielo majstra Koniarka a vzdať hold vďaky geniálnemu kodifikátorovi spisovnej slovenčiny s nezabudnuteľným odkazom „Slováci, píšte po slovensky! Tu máte slovo moje o reči vašej“.

Bohumil H. CHMELÍK

Míľniky Trnavčana na ceste do Európy

Ako som aj ja priložil zopár polienok na vatru rozšírenej Európskej únie

Míľnik prvý – Horský zvodca

Vysoké Tatry, august 1971

V jednom bare vo Vysokých Tatrách som sa zoznámil so skupinou Holanďanov a vtedy ešte západných Nemcov, ktorí nadránom zistili, že tohto bergfúrera – to ako mňa, zoslalo samo nebo, aby im ukázal Tatry. Na druhý deň uháňali k Belanským Tatrám dva Ople. V prvom sedeli Holanďan Bob so ženou, dcérou a chlapcom, v druhom Nemec so ženou, dcérou a dvaja Holanďania na svadobnej ceste. Cudzinci chceli vidieť nejaké zviera. Tak som ich po zaparkovaní áut viedol lesom na Kežmarskú chatu. Holanďania pozorovali diery v skalách a pátrali po medveďoch. Uistil som ich, že tam sú. Prstom som ukazoval na neurčité zmesi kvetov v skalách a hlásil: „Edelweis."

„Bravo," kričali cudzinci a tlieskali. Po roštenke na Kežmarskej chate som ich chcel hnať dúrnym honom, aby sme stihli sedačku zo Štrbského plesa na Solisko, kde som vybavil nocľah, no oni sa vliekli. Nizozemci to v kopcoch nemajú ľahké. V Holandsku vysype nákladiak kopu kameňov a ľudia si myslia, že klíčia Alpy. Samozrejme, že keď sme došli k vleku, už nepremával. „Pôjdeme peši pod novou sedačkou," povedal som im, netušiac, že chodník je na jednom mieste neschodný. Tam som ich aj nechal.

Keď som otvoril dvere chaty pod Soliskom, z pravého boku mi visel zahryznutý miestny vlk, ktorý chápal môj príchod ako príležitosť na nadviazanie spoločenských kontaktov. „Chlapci, potrebujem pomoc, tam dole pod sedačkou uviazla banda cudzincov." Kamaráti z Horskej služby sa smiali. Zvážneli až po informácii, že je tam i pätnásť litrov vína.

Keď sme sa lanom spustili k cudzincom, Bob fajčil a ostatní, trošku podchladení, cvakali zubami ako stádo kostlivcov. Konečne sme našli batoh s vínom a smutná procesia sa pohla do strmého svahu. Každý z horských mužov si vzal niekoho na starosť a pomáhal mu. Starší Nemec stratil chuť do života a keď nevidel nablízku manželku, prosil ma, aby som ho nechal zomrieť. Tlačil som pred sebou krásnu Holanďanku a dvaja Holanďania na svadobnej ceste často odpadávali v rukách záchrancov.

Bob sentimentálne vykrikoval z hmly: „Ich bin kaput!" „Hitler kaput, keine Kapitulation!" kričal som späť.

Po hodinke trmácania nás privítali blikajúce okná a vlk, ktorý chniapal na všetky strany a od samej radosti sa nevedel rozhodnúť, do koho skôr zahryznúť. Tma na chvíľu ožila splašeným hmýrením a kvikotom, kým karavána zmizla vo dverách chaty Pod Soliskom.

Útulné prostredie, víno, fujara a chlapi z hôr. To všetko spôsobilo, že sa dobití cudzinci začali preberať. Holanďanka poťažkávala dlhú fujaru v oboch rukách a zasnene hodnotila prednosti tohto ľudového nástroja. Únava však začala víťaziť, a tak čoskoro zostala za stolom iba jedna cudzinka s horolezcom, ktorého zviedla. Ja, ktorý som v ten deň zviedol všetkých, som dostal čestnú prezývku Horský zvodca. Nemal som tušenie, ako veľmi som zviditeľnil Slovensko, a že už vtedy, v časoch tvrdej normalizácie, som priložil polienko k vatre zjednotenej Európy.

Míľnik druhý – Srdečné vzťahy s belgickou šľachtou *Hamont, Belgicko, august 1995*

Slovenskému tenisovému zväzu sa pokazil mikrobus a ja som dostal ponuku odviesť reprezentačné družstvo tenistov do 14 rokov do belgického Hamontu na Majstrovstvá Európy. Európu sme prefŕčali a večer dorazili do cieľa. S chlapcami ma ubytovali v jednej grófskej rodine a trénerku s dievčatami v ďalšej, lebo v Belgicku je grófov ako maku.

Turnaj začal na druhý deň. Mrzelo ma, že na stožiari visela namiesto slovenskej česká zástava, a tak som usporiadateľom ukázal v atlase Európy našu krajinu a vlajku. Veľmi sa čudovali, belgicky hovorili, že „Ale toto?“, a sľúbili, že chybu v budúcnosti napravia.

Býval som s chlapcami v grófskom dome vo veľkej detskej izbe. Boli tam hračky, detské hodiny, rozprávkové obrazy a na dverách kôš detského basketbalu. Izbička zostala neporušená až do chvíle, kým nás neprišli pozrieť naše tenistky. Chlapcov to tak potešilo, že začali hrať profi basketbal... Najskôr to odniesol rozprávkový obraz, po zásahu detských hodín žaba na nich prestala gúľať očami a ručičky odvisli na šestke. Keď som po pár sekundách basketbal zastavil, izbička vyzerala ako Drážďany po bombardovaní.

Európsky tenisový turnaj sa skončil, naši získali jedno prvé a jedno tretie miesto, a gróf, u ktorého sme bývali, chodil pyšný ako páv. Odpustil nám aj deštrukciu izby.

Prišiel čas rozlúčky. Zavčasu ráno sme stáli pri aute, potriasali si navzájom pazúrmi a ubezpečovali sa, že zostaneme v kontakte. Keď sa naše auto konečne pohlo, gróf nám mával a my sme mávali grófovi. Potom mával viac a viac, začal aj poskakovať a nakoniec sa za nami rozbehol. Dojalo ma, ako sme sa my Slováci, z krajiny, o ktorej v Hamonte doteraz ani len netušili, zapísali do jeho srdca... Slzil som a mával vreckovkou otvoreným oblokom, gróf letel za nami a už ani nemával, iba sa za to srdce chytal. Nedalo mi, zastal som, zaradil spiatočku a citovo vydieraný cúval k zničenému grófovi, ktorý lapal po dychu. Predstavoval som si, ako sa ešte vo tri vrhy štátnicky oblapíme... Roztvoril som náručie, no gróf iba stál, hľadel na mňa s vypleštenými očami a vydával zvuky ako bicyklová pumpa v plnom pracovnom nasadení. Keď sa mu konečne trošku vrátila reč, zasipel, že som mu zabudol vrátiť kľúče od domu. *Marián MRVA*

Mozaika z trnavských športovísk

■ **MASOVÁ TENISOVÁ ŠTVORHRA ŠTVRTÝ RAZ** – Občianske združenie Trnavská tenisová liga, pod vedením predsedu Ing. Pavla Dienera, pripravilo pre svojich členov i ďalších záujemcov 4. ročník masového turnaja vo štvorhre. Po úvodnom slove primátora mesta Ing. Štefana Bošnáka začalo súperiť o jeho putovnú trofej trinásť dvojíc. Na piedestál to dotiahol favorizovaný pár Milan Fandl ml. – Róbert Zwiržina ml., po finálovom víťazstve nad Pavlom Bílým – Jozefom Vranovičom.

■ **FUTBALOVÉ PRÍPRAVKY O POHÁR VICEPRIMÁTORA MESTA** – FK Matador Púchov sa stal víťazom 11. ročníka futbalového turnaja prípraviek, ktorý sa hral na umelom trávniku Lokomotívy v rámci celosvetovej súťaže miest Challenge Day. Striebornú priečku obsadili trnavskí spartakovci (ich trénerom je bývalý kapitán „bílích andelov“ Peter Hluško), tretí boli Piešťanci, štvrtí Dubničania a posledná priečka zostala pre najmenších futbalistov usporiadajúcej Lokomotívy. Ceny odovzdával viceprimátor mesta Ing. Vladimír Butko, za asistencie prezidenta FK Lokomotíva a riaditeľa turnaja Petra Moravčíka. Medzi mladých adeptov koženej lopty zavítal aj zástupca primátora mesta Eduard Čechovič a tri futbalové osobnosti – olympionik Stanislav Jarábek, Petr Čmilanský a Marek Ujlaky. Do atmosféry vydareného predpoludnia vhodne zapadlo vystúpenie „roztlieskavačiek“ pod vedením Barbory Šimkovej a Miroslavy Holej.

■ **NEVŠEDNÁ OLYMPIÁDA NA STRELECKEJ** – Športovým dňom a súťažami mládeže i dospelých ľudí s mentálnym postihnutím podporil Vyzývací deň 2006 aj Domov sociálnych služieb zo Stromovej ulice pod vedením Mgr. Marty Országhovej. Toto trnavské satelitné zariadenie zavarského DSS okrem vlastných klientov pozvalo Špeciálnu základnú školu a Praktickú školu z Čajkovského, stacionár Náš dom z Beethovenovej a Špeciálnu ZŠ internátnu zo Spojnej. V príjemnom prostredí centra voľného času Kalokagatia na Streleckej ulici sa všetci súťažiaci dočkali balíčka sladkostí (daroval ich mestský magistrát).

■ **REKORDNÝ POČET KOLKÁRSKYCH DRUŽSTIEV** – Kolkáreň Areálu zdravia ŠK Trnava – Modranka bola dejiskom IV. majstrovstiev SR víťazov mestských líg (predtým v Trstenej, Hlohovci a Sučanoch). Pod záštitou primátora mesta Trnavy súperilo rekordných sedemnásť štvorčlenných družstiev na 100 hodov združených. Minuloročné prvenstvo obhájil ZF Sachs Slovakia Trnava, druhí skončili Žilinčania, tretí Piešťanci. V hodnotení jednotlivcov (78 kolkárov) bol najlepší Štefan Zsigmond (Zlaté Klasy) pred Jánom Székelym (Syope Trnava), Alojzom Raškom (Piešťany) a Jánom Danišom (ZF Sachs). Víťazov dekoroval prezident kolkárov ŠK Modranka Rudolf Malatinský.

■ **TRNAVSKÍ DRÁHOVÍ GOLFISTI NA ČELE LIGY** – Najvyššia ligová súťaž v dráhovom golfe mala na programe piate kolo v Starej Lesnej. Prvenstvo získali Trnavčania, ktorí sú aj na čele priebežného poradia (36 bodov) pred Prievidzou (29), Breznom, Bratislavou (oba tímy po 23), Košicami (14) a Žilinou (11). Pod tatranskými končiarmi v trnavskej výprave sa z mužov najviac darilo Ladislavovi Derzsimu (piaty s 225 údermi) a Renému Šimanskému (šiesty – 230). V kategórii žien skončila Veronika Videnová tretia (256), rovnako aj junior Roman Viden (286). Súťaž seniorov vyhral Michal Putnoky (213), František Drgoň bol tretí (227). Prvoligovej atmosfére privoňali aj trnavské talenty: Radovan Botík, Marcel Reisinger, Matej Bartoš a Adam Štubňa *(na fotografii)*.

■ **NAJSTARŠIA GYMNASTICKÁ SÚŤAŽ NA SLOVENSKU** – Pohár starobylej Trnavy pridal do svojej kroniky 38. zápis. Súperenie 2-členných tímov starších žiačok je najstaršou gymnastickou súťažou na Slovensku. V mestskej športovej hale si primát vybojovalo Maďarsko pred Slovinskom a Rumunskom. Podujatie bolo súčasťou 19. ročníka Gym-festivalu. Celkovo štartovali reprezentačné i klubové výpravy zo siedmich štátov, vrátane debutujúceho Turecka. Na pôde najstaršieho slobodného kráľovského mesta na Slovensku ich privítal primátor Ing. Štefan Bošnák. Hlavnou konfrontáciou dvojdňového programu boli medzinárodné majstrovstvá SR žien a junioriek v štvorboji. Stali sa koristťou 14-ročnej Maďarky Doriny Böczóköovej. Z členiek usporiadajúceho GK Slávia skončila Mária Homolová druhá a Natália Paulíčková piata. Domáce slávistky si odniesli dve medaily z druhého kola Slovenského pohára mladších žiačok, Klaudia Kalnayová zlatú a Dominika Červeňanská bronzovú. Memoriál Jána Nováka staršieho a Vojtecha Schöna bol spomienkou na nezabudnuteľné legendy trnavskej gymnastiky. Za najlepší ženský výkon odmenili Češku Veroniku Ožanovú, medzi juniorkami získala túto poctu Dorina Böczóköová.

Jaroslav LIESKOVSKÝ, foto: -pk-

Na Rysy pod záštitou olympijského víťaza

Jedna z najaktuálnejších športových pozvánok súčasnosti je na najznámejšie celoslovenské cykloturistické podujatie, na nonstop jazdu TRNAVA – RYSY. Jej 29. ročník sa bude konať v dňoch 16. – 20 augusta 2006.

Organizátori z TJ Elán Trnava v tradičnej spolupráci s Mestom Trnava a v novo vzniknutom partnerstve s Trnavským samosprávnym krajom, Klubom Rysy Poprad-Vysoké Tatry a s pomocou viacerých sponzorov chcú pripraviť atraktívne podujatie na veľmi dobrej úrovni. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že jeho patrónom bude mimoriadna osobnosť našej cyklistiky, dvojnásobný nositeľ dúhového trikotu, majster sveta a olympijský víťaz z Montrealu 1976 Anton Tkáč, ktorého charizma bude zaiste príťažlivá pre každého účastníka trnavského peletónu. Ten bude štartovať v štvrtkových skorých ranných hodinách 17. augusta spred Stredného odborného učilišťa ŽOS, aby v ten samý deň po absolvovaní takmer 320 kilometrov dlhej trasy prišiel do Tatranskej Lomnice. Tentoraz s malou zmenou, do táboriska EUROCAMP FICC. Tam, predpokladáme, bude početný peletón športovcov a sympatizantov podujatia po 16 hodinovej jazde účastníkom domáceho, teda tatranského jubilea – pre medzinárodný výstup na Rysy to totiž bude už 50. ročník. Po ceste aj tentoraz sa uskutoční v Horných Hámroch prejav vďaky členom trnavskej posádky, bojujúcim na týchto miestach v SNP v roku 1944, a následne taktiež v Nemeckej. Tam pelotón opustí bývalé povstalecké územie a zavŕši svoju celodennú trasu na tatranských cestách.

Vzhľadom na náročnosť trasy musí každý účastník bezpodmienečne preukázať svoju spôsobilosť pre túto vytrvalostnú jazdu. Pre priaznivcov, ktorí budú opätovne chcieť zažiť atmosféru celého podujatia, sa podobne ako v uplynulom roku pripravuje „turistický autobus“, ktorý bude štartovať z Trnavy 17. augusta okolo poludnia, na Čertovici sa pripojí k peletónu a spolu s ním absolvuje záverečnú časť jazdy, aby sa všetci spoločne mohli v nasledujúcich dňoch zúčastniť tatranskej turistiky, športovania i kultúrnych programov v táborisku.

Účastnícky poplatok v podobe štartovného pre cyklistov je 750,- Sk a v podobe cestovného autobusom je 1000,- Sk. V tejto cene je samozrejme započítaný aj účastnícky poplatok umožňujúci vstup do tábora a účasť na všetkých podujatiach v táborisku.

Nonstop jazdy sa môžu zúčastniť cykloturisti starší ako 18 rokov, trasu treba absolvovať výlučne na športových bicykloch s cyklistickou prilbou na hlave počas celej jazdy. Organizátori budú dozerať, aby sa z cyklojazdy nestali rýchlostné preteky (s výnimkou jazdy na Čertovicu), ale aby si zachovala charakter vytrvalostnej jazdy. Preto sa účasti netreba obávať. Naopak, je vítaná čo najhojnejšia!

Ďalšie potrebné informácie aj s prihláškami získate na www.trnava-rysy.szm.sk, elanlinc@ttx-nat.sk, na kontaktnej adrese Marian Rozložník, Nerudova 15, 917 02 Trnava, alebo tel. 0908 050 655, ako aj v predajniach cyklistických a športových potrieb a u členov organizačného štábu cyklojazdy. Prihlásiť sa treba najneskôr do 5. augusta 2006.

Edo KRIŠTOFOVIČ

Pestrá ponuka športových pozvánok

Bežecká štafeta World Harmony Run opäť zavíta do nášho mesta

Prvý mesiac letných dovoleniek a prázdnin ponúka trnavským priaznivcom viacero zaujímavých pozvánok. Na svoje si prídu najmä milovníci atletiky. Kráľovná športov v slávistickom háve totiž oslavuje v tomto roku päťdesiatiny. Vrcholným príspevkom budú majstrovstvá SR mužov a žien. Mestský atletický štadión AŠK Slávia na Ulici J. Hajdóczyho uvidí prvý šampionát v 59-ročnej histórii cez úvodný júlový víkend. V sobotu potrvá program od 15. h a záverečný beh mužov na 10 000 m odštartujú o 19.45 h. Trnavčanom sa naskytá bonbónik v podobe mužského kladiva, 1. 7. od 18.30 h uvidia trojnásobného kráľa slovenskej atletiky Libora Charfreitaga (Slávia Trnava), ktorého rekordný hod má hodnotu 81,81 m. Nedeľa 2. 7. pozve skalných do hľadiska štadióna Na rybníku zavčas ráno, už na ôsmu hodinu, keď priestor dostanú vložené preteky v chôdzi mužov na 10 000 m. O 9.00 h čaká na chodkyne 5 000 m. Bodku za sviatočným víkendom na Slávii dajú štafetové behy na 4 x 400 m (muži o 13.00, ženy o 13.10).

Futbalový vicemajster sveta z Chile 1962 Jozef Štibrányi, autor jediného gólu úvodného zápasu so Španielskom, priniesol vlani štafetovú pochodeň Svetového behu harmónie pred trnavskú radnicu. Bývalý útočník Spartaka Trnava vraj nebude chýbať v rovnakej bežeckej pozícii ani tento rok, v pondelok 24. júla.

foto: Ondrej Veselý

Protagonisti cestných behov môžu sledovať v sobotu 1. júla aj priebeh 29. ročníka Špačinského trojuholníka na 10 670 m. Odštartujú ho o 17.00 h v Špačinciach. Prvých vytrvalcov na obrátke (trnavská Kopánka – križovatka Krupskej, Špačinskej a Malženickej cesty) privítame približne o 17.15 h.

Pri behu ešte chvíľu zostaňme. V pondelok 24. júla o 17.30 h pozdravíme pred mestskou radnicou na Hlavnej ulici účastníkov celosvetového štafetového posolstva World Harmony Run. Európsku vetvu otvorili 2. marca v Lisabone a po prebehnutí všetkými štátmi starého kontinentu sa skončí 10. októbra v Londýne. Výkonnostní i kondiční športovci z Trnavy a okolia 24. 7. podvečer môžu zatlieskať bežeckým poslom z približne desiatich krajín a navyše absolvovať ľubovoľný úsek s horiacou pochodňou. Tento symbol svetovej harmónie potom v slovenskom Ríme prenocuje. V utorok 25. 7. o 8.30 h sa Trnavčania rozlúčia s nevšednou športovou štafetou na Hlavnej ulici, pred jej záverečnou etapou na slovenskom území – cez Modru, Pezinok, Senec a Bernolákovo do Bratislavy.

Z ďalších júlových podujatí neobíďme medzinárodný futbalový turnaj starších dorastencov Trnava Cup 2006. Na ihriskách Lokomotívy (sídlisko Družba) sa 22. a 23. júla predstavia prvoligové tímy zo Slovenska, Česka a Poľska (aj z partnerského mesta Zabrze).

A napokon niečo pre ctiteľov bezmotorového lietania. Na sobotu 29. júla je naplánované otvorenie Memoriálu bývalého poslanca MZ mesta Trnavy Ivana Hudeca. Vetrone nad Trnavou a okolím budú krúžiť do 4. augusta.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Správny pitný režim,
neoddeliteľná súčasť zdravej výživy

Ľudské telo obsahuje asi dve tretiny vody z celkovej telesnej hmotnosti. Nachádza sa v bunkách, medzibunkových priestoroch a vo všetkých telesných tekutinách. Metabolizmus – látková premena prebieha vo vodnom prostredí. Voda rozpúšťa mnoho dôležitých živín , minerálií a dopravuje ich do jednotlivých orgánov tela. Udržiavanie stabilnej telesnej teploty a vylučovanie škodlivých látok z organizmu sú tiež závislé na správnej bilancii tekutín v tele.

Množstvo potrebnej vody sa vekom mení. Voda a soli sa denne strácajú a nahrádzajú. Vekom obsah vody v tele a potreba denného príjmu vody klesá.
Zahustené telové tekutiny sú krízovým signálom v podobe:
pocitu smädu, sucha v ústach, nepokoja, nervozity, nesústredenosti.

Pocit smädu môže byť nedostatočný a tiež môže prísť neskoro, ak pijeme nárazovo a málo. Piť treba pravidelne, vedome aj bez pocitu smädu. Pre správnu činnosť organizmu je potrebný správny pitný režim – dostatočné množstvo a správna kvalita prijímaných tekutín.

Dehydratácia – je stav organizmu spôsobený zvýšenými stratami vody (zvracanie, hnačky, zvýšené potenie, popáleniny, lieky) a nedostatočným príjmom vody (porucha pocitu smädu – seniori), ktorý spôsobuje:
❍ obmedzené vylučovanie škodlivých látok z organizmu,
❍ zvýšenú možnosť tvorby močových kameňov,
❍ zhoršenie reumatických obtiaží,
❍ zahustenie krvi,
❍ zníženie tlaku krvi,
❍ nedostatočné zásobovanie buniek kyslíkom (zvlášť mozog, psychické poruchy, zhoršené vnímanie, únava a podráždenie),
❍ znížený tvorbu potu (nedostatočná termoregulácia, obmedzené ochladzovanie až úpal),
❍ pokles vody viac ako 6% vyvoláva závažné stavy (porucha vodnej bilancie, celková slabosť, ospalosť, nevoľnosť, bolesti hlavy a útlm),
❍ v závažných prípadoch sa dostavujú kŕče, bezvedomie a smrť.

Voda je súčasťou nielen potravy, ale aj všetkých nápojov a tekutín. Celkový denný príjem pri správnom pitnom režime je:
❍ 2 dl až 4 dl na 10 kg – teda 1,5 až 3 litre na deň u dospelého,
❍ pri námahe, cvičení a v teplom prostredí so zvýšeným potením je príjem vyšší,
❍ dávky majú byť menšie a častejšie (2 dl).

Čo odporúčame piť?
Najvhodnejšia je obyčajná kvalitná pitná voda, nízko a stredne mineralizované minerálne vody, nesladené bylinkové čaje, ovocné šťavy a mušty pre obsah ľahko stráviteľných ovocných cukrov, vitamínov a minerálnych látok, vhodné sú tiež zeleninové šťavy a nízko kalorické džúsy.

Nápoje ako sú čierny čaj, káva, kakao a nealko s kofeínom majú povzbudivý vplyv na CNS. Ich denný príjem je preto obmedzený. Nedoporučujú sa sladené a kolové nápoje.

Alkoholické nápoje (pivo, víno, destiláty) sa ako náhrada vody v tele nehodia pre ich škodlivý účinok na nervový systém (zvlášť u mladistvých).

Pod pojmom stolová voda rozumieme akostnú pitnú vodu nechlórovanú, upravovanú ultrafiltráciou, eventuálne UV žiarením, ktorá má svoju biologickú hodnotu a môže byť obohatená o kysličník uhličitý. Minerálna voda sa odlišuje zvýšeným obsahom minerálov.

Vytváraním možností pre zabezpečenie dostatku vody a tekutín v každej škole, na každom pracovisku a dodržiavaním správneho pitného režimu predídeme závažným poruchám činnosti nášho organizmu.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave
MUDr. Viliam DAMIN, vedúci odboru verejného zdravotníctva

Súťaž: Recepty na zeleninové jedlá

Na súťaži Dní zdravia 2006, ktorú vyhlásila Kancelária Zdravé mesto Trnava v spolupráci s Fakultou zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity, sa zúčastnilo 17 občanov s 28 receptami na zeleninové jedlá.

Porota odporučila udeliť knižnú odmenu 10 účastníkom súťaže: Mikeovi Kramárovi z Prahy a RNDr. Lýdii Michálekovej z Voderadov, Márii Kvakovej, A. Horváthovej, Ing. Silvii Rosenbergerovej, Anne Sokolivičovej, Mgr. Ľubici Valčuhovej, Zuzane Klocháňovej, RNDr. Anne Herichovej a Lucii Piknovej z Trnavy.

Zaslané recepty svedčia o skutočnosti, že Trnavčania menia svoj jedálny lístok, využívajú aj menej používané zeleniny v zaujímavých a chutných jedlách. Recepty na zeleninové jedlá môžu motivovať ďalších Trnavčanov k ich zaradeniu do jedálnička, preto ich budeme pravidelne zverejňovať v našej rubrike Zdravé mesto Trnava na stránkach Noviniek z radnice.

Cukina na orientálny spôsob *recept zaslala Ing. S. Rosenbergerová*

Potrebujeme: 800 g cukiny, 1 cibuľu, 3 strúčiky cesnaku, 1 – 2 kusy zelenej papriky, 3 – 5 paradajok, 4 lyžice kečupu, olej, soľ, mleté čierne korenie, mletú červenú papriku, vegetu, karí korenie, cukor, oregano, petržlenová vňať.

Očistenú a jadierok zbavenú cukinu pokrájame na kocky. Cibuľu najemno pokrájame a opražíme na oleji, pridáme cukinu. Osolíme, pridáme korenie, papriku, vegetu, karí korenie, dochutíme cukrom a dusíme 10 – 15 min. Pridáme olúpané a pokrájané paradajky, papriku pokrájanú na pásiky, pretlačený cesnak a kečup. Chvíľu dusíme, pridáme byliny.

Podávame teplé s chlebom, môžeme ochutiť jogurtom a jesť ako šalát, prípadne ako prílohu k cestovinám.

Kancelária Zdravé mesto Trnava

Spoločenský život aj v dôchodkovom veku

Vážení seniori, stratili ste po odchode do dôchodku kontakt so spoločenským dianím? Mesto Trnava vám ponúka širokú škálu možností kultúrno-spoločenských a športových aktivít

Radi chodievate do kina?
Ponúkame vám 15 poukážok, každú v hodnote 50 Sk. Použiť ich môžete počas celého roka na ľubovoľné filmové predstavenia v mestských kinách. Poukážky si môžete vyzdvihnúť na Mestskom úrade v Trnave, odbor sociálny a kultúry, č. dv. 167 (prízemie).

Pre milovníkov ľudového žánru
➤ Koncerty dychových hudieb v Parku Antona Bernoláka každú nedeľu od 25. júna do 27. augusta v čase od 18.00 do 20.00 h – zdarma,
➤ Trnavská brána – medzinárodný folklórny festival od 18. do 20. augusta na Trojičnom námestí – zdarma.

Tóny vážnej hudby zaznejú
➤ na Novoročnom koncerte 1. januára v Kostole Sv. Jakuba – zdarma,
➤ v cykle koncertov Trnavskej hudobnej jari od marca do apríla,
➤ na festivale organovej hudby s medzinárodnou účasťou Trnavské organové dni v Dóme Sv. Mikuláša v auguste a v septembri,
➤ v cykle koncertov Trnavskej hudobnej jesene v októbri a novembri.
Vstupenky na všetky koncerty môžete zakúpiť v Trnavskej informačnej službe (TINS) pod mestskou vežou s 50-percentnou zľavou.

Na Deň seniorov 5. októbra mesto zabezpečilo darček pre seniorov v podobe populárno-zábavného programu v DKO Tirnavia – vstup zdarma.

Radi chodíte do divadla?
➤ Pravidelnú prehliadku alternatívnych a inšpiratívnych divadelných súborov Divadelné inšpiratívne vystúpenia (DIV) môžete tento rok navštíviť od 9. do 11. novembra v Divadle Jána Palárika .
Vstupenky na festivalové divadelné predstavenia si môžete zakúpiť v TINS-e s 50-percentnou zľavou. Tu sú k dispozícii tiež programy kultúrnych podujatí, ktoré sú pravidelne zverejňované aj v našom mesačníku Novinky z radnice v sekcii Pozvánky.

Radi chodíte do spoločnosti?
Ďalšie možnosti aktívneho života mesto ponúka seniorom prostredníctvom klubov dôchodcov v správe Strediska sociálnej starostlivosti Trnave. Na území mesta pôsobí 6 klubov dôchodcov (KD): KD V. Clementisa 51, KD Kollárova 24, KD pri KJS Novosadská 4, KD Limbova ul. 1, KD Centrum pri SJD Hlavná 17. Kluby dôchodcov sú financované z rozpočtu Strediska sociálnej starostlivosti a okrem toho jednotlivé kluby hospodária aj s vlastnými finančnými prostriedkami (členské príspevky, sponzorské dary, peniaze z rôznych aktivít členov).

Činnosť klubov je orientovaná na kultúrne podujatia, spoločenské podujatia a zájazdy. Kluby organizujú návštevy divadiel s príspevkom na dopravu a 50-percentnou zľavou na vstupnom, návštevy múzeí, zámkov a rôznych historických pamiatok, spoločenské posedenia pri hudbe a tanci pri príležitosti fašiangov, Dňa matiek, Mesiaca úcty k starším, Vianoc a pod. Príspevok na každého účastníka je 40 Sk. Ak sa členovia zúčastnia zájazdu, na jedného účastníka je príspevok na dopravu a nocľah vo výške 200 Sk. Dôchodcovia už takto navštívili termálne kúpaliská, Tatry , Nowy Targ, Ostrihom, Banskú Bystricu a pod.

Radi plávate a cvičíte?

Pre členov klubov sú k dispozícii permanentky na krytú plaváreň na Zátvore vo vyhradenom čase, každý pondelok od 15.30 do 16.30 h a každý utorok o 13.30 h je možnosť cvičiť. Ak nie ste členmi klubu, môžete navštevovať plaváreň denne od 13.30 do 15.30 h. Zľavnený poplatok je 15 Sk.

Kúpalisko Castiglione môžete navštíviť denne od 9.00 do 12.00 h. Zľavnený poplatok je 18 Sk. Preukaz každému záujemcovi vystaví Správa kultúrnych a športových zariadení na Hlavnej ulici 17.

Vážení seniori, ak má aj vy chuť rozšíriť rady členov klubov dôchodcov, vyberte si niektorý z nich a prihláste sa na vyššie uvedenej adrese.

Mesto chce aj vyššie opísaným spôsobom vyjadriť vďaku svojim občanom a prispieť k tomu, aby aj po odchode do dôchodku mohli udržiavať kontakt s kultúrno-spoločenským dianím.

odbor sociálnych vecí a kultúry MsÚ v Trnave

Jubileum zaslúžilého matičiara

Pri príležitosti júnového okrúhleho životného jubilea – päťdesiatych narodenín – udelila Matica slovenská v Martine pamätnú medailu podpredsedovi Miestneho odboru Matice slovenskej v Trnave Miroslavovi Orihelovi, neúnavnému organizátorovi matičných plesov a športových podujatí v rámci trnavských škôl a dlhoročnému pracovníkovi v oblasti jadrovej energetiky. Blahoželáme.

MO MS v Trnave

Veterná ulica bude uzavretá

Mesto Trnava začne 20. júna uskutočňovať rekonštrukciu miestnej komunikácie a chodníkov na Veternej ulici v Trnave v úseku od križovatky Veterná – Okružná po Saleziánsku ulicu. Súčasťou diela sú aj sadové úpravy a rekonštrukcia verejného osvetlenia. Napriek mesačnému oneskoreniu oproti pôvodne avizovanému začiatku prác zostáva nezmenený predpokladaný termín ich ukončenia 31. augusta.

Dotknutá časť Veternej ulice bude počas rekonštrukcie uzavretá, dočasné dopravné značenie bude rozmiestené ešte pred začatím prác. Odbor investičnej výstavby Mestského úradu v Trnave, ktorý zabezpečuje stavbu, ďakuje občanom za pochopenie nevyhnutných obmedzení počas jej realizácie. Podrobnejšie informácie: Rudolf Antala, tel. 033/59 06 135.

Parkovanie a dopravný režim na jarmoku

Mestský úrad v Trnave oznamuje občanom a návštevníkom mesta, že počas Tradičného trnavského jarmoku 2006 bude od 6.00 h 6. septembra do 22.00 h 10. septembra úplná uzávierka ulíc Hlavná, Dolné bašty, Športová, Paulínska, Halenárska, Hollého, Dolnopotočná, Trojičné námestie, Hviezdoslavova, Pekárska a Hornopotočná. Doprava bude organizovaná prenosným dopravným značením.

Uzávierka sa netýka občanov s trvalým pobytom v centrálnej mestskej zóne v lokalite jarmočiska. Účastníci TTJ 2006 – predajcovia budú mať v zmysle VZN č. 222 umožnený vjazd do jarmočiska a parkovanie na základe jednorazovej parkovacej karty v hodnote 200 korún. Bez poplatku je možné vystaviť kartu oprávňujúcu na vjazd do jarmočiska vo vyznačenom čase, ale v takomto prípade je potrebné zaplatiť poplatok za dočasné parkovanie na vyhradenom priestore verejného priestranstva.

Západoslovenské múzeum máj 2006

■ hlavná budova, Múzejné námestie 3
expozície:
Archeológia, Gotická Trnava, História mesta, Ázijské umenie, Kampanologická expozícia, Oratórium, Ľudová hrnčina, Ľudový odev západného Slovenska

výstavy:
MÓDA 20. STOROČIA
Výstava odevov a doplnkov zo zbierok Západoslovenského múzea
Vernisáž v piatok 28. júla o 15.00 h

KALOKAGATIA 2006
Výstava detskej výtvarnej tvorby z celoslovenskej súťaže
organizuje Kalokagatia – CVČ
do 31. augusta

SALÓN 2006
Výstava Združenia výtvarných umelcov Západného Slovenska
do 7. septembra

ARCHITEKTONICKÁ VÝZDOBA KERAMIKY
výstava keramiky zo zbierok múzea

WILLIAM SCHIFFER

MAROKO OČAMI GEOLÓGA

PRÍRODA MALÝCH KARPÁT

ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA
Z historických odevov zo zbierok múzea

podujatia:
Trnavské záhradné slávnosti
7. – 9. júla
v záhrade Západoslovenského múzea

■ DOM HUDBY
M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

expozície:
Pamätná izba Mikuláša Schneidera Trnavského, Dejiny cirkevného hudobného spolku, Dvorana slávy dobra

■ Múzeum knižnej kultúry
Oláhov seminár

výstavy:
AJ KEĎ SA VŠETKO MINIE, MY NIE
dlhodobá výstava v spolupráci so SSV

tel. 033/5512913, 033/ 5512 911, e-mail: zsmuzeum@zupa-tt.sk

Otvorenie kostolov v turistickej sezóne

DÓM SV. MIKULÁŠA
Po – Pi: 9.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h
Ne: 14.00 – 17.00 h

KATEDRÁLA SV. JÁNA KRSTITEĽA
Po – Pi: 9.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h
So - Ne: 14.00 – 17.00 h

KOSTOL SV. JAKUBA – FRANTIŠKÁNSKY
Po: 10.00 – 12.00 h, 13.00 – 16.00 h
Ut., St., Št.: 8.00 – 12.00 h, 13.00 – 16.00 h
Pi: 10.00 – 12.00 h, 13.00 – 16.00 h
So: 8.00 – 12.00 h

KOSTOL NAJSV. TROJICE – JEZUITSKÝ
Po - Ne: 8.00 - 17.00 h

KOSTOL SV. ANNY – URŠULÍNSKY
Po – Pi: 8.00 – 12.00 h, 13.00 – 17.00 h
So: 8.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

KOSTOL SV. JOZEFA – PAULÍNSKY
Po – Št.: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h
So: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h
Ne: 14.00 – 17.00 h

KOSTOL SV. HELENY
Po – Pi: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h
So – Ne: 14.00 – 17.00 h

EVANJELICKÝ KOSTOL A.V.
Po – Pi: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h
So – Ne: 14.00 – 17.00 h

Kalokagatia – Centrum voľného času

a Mesto Trnava pripravili pre deti MESTSKÉ TÁBORY s rôznym tematickým zameraním

10. – 14. júla Tajomstvá starých hradov
17. – 21. júla Harry Potter
24. – 28. júla Život v praveku
31. – 4. augusta Tajomstvá starých hradov
7. – 11. augusta Piráti
14. – 18. augusta Karpatskí rytieri
21. – 25. augusta Život v praveku

Náplňou letných mestských táborov sú výlety do okolia Trnavy, návštevy hradov a zámkov, návšteva kúpalísk a rôzne zábavné súťaže. Denný pobyt v táboroch je od 7.30 do 16.30 h.
Prihlášky je potrebné vyzdvihnúť si v Kalokagatii – CVČ na Streleckej 1.

Informácie: Kalokagatia – Centrum voľného času, Strelecká 1, kalokagatia@post.sk, cvc.trnava.sk, tel. 55 111 93

Prázdninové školské dvory

Milí rodičia, viete o možnostiach využitia voľného času pre vaše deti a mládež počas letných prázdnin? Škola trochu inak...

ZŠ ATÓMOVÁ 1
futbal, basketbal, hádzaná
1. – 21. júla od 8.00 do 14.30 h
7. – 31. augusta od 8.00 do 14.30 h
tel.: 550 14 91

ZŠ VANČUROVA 38
stolný tenis, telocvičňa:
1. – 15. júla od 8.30 do 12.00 h
16. júla – 15. augusta od 9.00 do 12.00 h
virtuálna škola – dve počítačové miestnosti:
16. – 31. augusta od 8.30 do 12.00 h
tel.: 551 50 17

ZŠ NÁM. SLOVENSKÉHO UČENÉHO TOVARIŠSTVA 12
basketbal, hádzaná, atletika, futbal
1. júla – 31. augusta od 11.00 do 17.00 h
tel.: 544 68 95

ZŠ JÁNA BOTTU 27
futbal, basketbal, hádzaná
3.– 31. júla od 09.00 do 14.00 h
tel.: 552 10 40

ZŠ GORKÉHO 21
telocvične, spoločenská, počítačová učebňa, knižnica, školská kuchynka
3. júla – 31. augusta od 08.00 do13.00 h
tel.: 553 61 07

ZŠ K. MAHRA 11
tenis, futbal, atletika, počítačová učebňa
6. júla – 25. augusta od 8.00 do 15.00 h
tel.: 552 11 74

ZŠ A. KUBINU 34
futbal, stolný tenis, atletika
3. júla – 25. augusta od 9.00 – 14.00 h
počítačová učebňa:
každú stredu od 12. júla do 23. augusta od 9.00 do 14.00 h
tel.: 554 52 31

ZŠ A MŠ I. KRASKU 29
športoviská, spoločenská miestnosť
1. júla – 26. augusta od 10.00 – 14.00 h
tel.: 554 30 49

ZŠ SPARTAKOVSKÁ 5
stolný tenis, futbal, basketbal, hádzaná
1. augusta – 31. augusta od 9.00 do 14.00 h
tel.: 552 11 74

KALOKAGATIA – CENTRUM VOĽNÉHO ČASU, STRELECKÁ 1
futbalové zápasy, vybíjaná, mestské tábory, počítačová učebňa
3. júla – 31. augusta od 9.00 do 15.00 h
tel.: 55 111 93

Info: Mgr. Schmidt – MsÚ v Trnave, tel.: 5906 129, e-mail: schmidt@trnava.sk

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

a Mesto Trnava pozývajú všetky prázdninujúce deti na 14. ročník letných aktivít
PRÁZDNINOVÝ SUPERKLUB 2006
Téma: Osud kníh je napísaný vo hviezdach
Súťaže, tvorivé dielne, výlety, stretnutia so zaujímavými ľuďmi, vždy v stredu od 10.00 do 12.00 h v oddelení pre deti.

12. júla ➤ HVIEZDNY POZDRAV LETÍ K VÁM
alebo Ako cez prázdniny nezabudnúť na kamarátov – tvorivá dielňa
19. júla ➤ MLIEČNA DRÁHA
alebo Na chodníku svietia hviezdičky – kreslenie na asfalt
hosť: výtvarníčka a ilustrátorka O. Lukomska
26. júla ➤ S ABECEDOU DO VESMÍRU
alebo Čo sa skrýva v abecede – súťaž v družstvách
2. augusta ➤ VESMÍRNY VEDOMOSTNÝ VŠEVEDKO
alebo Aj počas prázdnin deti rozmýšľajú – vedomostná súťaž
9. augusta ➤ VESMÍRNE BLUDISKO, V KTOROM NEZABLÚDI ANI TEN, KTO ČÍTA RUKAMI
alebo Hľadáme zablúdené planéty
hosť: nevidiaci knihovník PhDr. J. Bartek
16. augusta ➤ HVIEZDNE HLASY
alebo Aj knižnica nájde svoju superstar – súťaž v speve
23. augusta ➤ POĎME SPOLU ZA HVIEZDAMI
alebo Neváhaj a pridaj sa k nám! – výlet do Planetária a hvezdárne v Hlohovci
Nezabudni sa vopred prihlásiť!
30. augusta ➤ VESMÍR – TO SME MY!
alebo Veselo je na Zemi – rozlúčka s prázdninami spestrená súťažami s odmenami

Letný výpožičný čas v júli a auguste

Hlavná budova, Rázusova ul. 1
pondelok 8.00 – 18.00 h
utorok – piatok: 8.00 - 16.00 h
sobota: 8.00 – 12.00 h – len oddelenie odbornej literatúry, beletrie a čitáreň

Hudobné oddelenie, Dom hudby M. Schneidera Trnavského
pondelok: 10.00 – 17.30 h
utorok – piatok: 8.00 - 16.00 h

Pobočka Tulipán, ZŠ Gorkého ul. 21
utorok:10.00 – 12.00 H, 12.30 – 17.30 h
str. – pi.: 8.00 – 12.00 h, 12.30 – 16.00 h
17. – 28. júla: zatvorené

Pobočka Prednádražie, ZŠ K. Mahra 11
utorok: 10.00 – 12.00 h, 12.30 – 17.30 h
str. – pi.: 8.00 – 12.00 h, 12.30 – 16.00 h
17. – 28. júla: zatvorené

Pobočka Vodáreň, ZŠ Atómová 1
utorok: 10.00 – 12.00 h, 12.30 – 17.30 h
streda – piatok: 8.00 – 12.00 h, 12.30 – 16.00 h
24. júla – 7. augusta: zatvorené

Pobočka Modranka, ZŠ I. Krasku 29
utorok – piatok: 9.00 – 13.00 h
3. – 14. júla: zatvorené

www.kniznicatrnava.sk, tel. 033/55 11 782, e-mail: kniznica@kniznicatrnava.sk

Galéria Jána Koniarka

■ **Kopplov kaštieľ**, Zelený kríček 3

MESTO X
súčasná maľba
autori: Erik Šille, Roman Bicek, Michal Černušák
kurátor: PhDr. V. Beskid
vernisáž: 13. júla

■ **Synagóga – Centrum súčasného umenia**

UHOL POHĽADU
inštalácia dvoch súčasných výtvarníčok Márie Čorejovej
a Michaely Nociarovej-Rázusovej
kurátorka: Ivana Moncoľová
vernisáž: 20. júla

Letný Bažant Kinematograf

25. – 29. júla o 21.00 h na Trojičnom námestí

25. júla ■ JEDNA RUKA NETLESKÁ

réžia: David Ondříček (režisér úspešného filmu Samotáři)
kamera: Richard Řeřicha (Samotáři, Perníková věž)
hrajú: Jiří Macháček, Ivan Trojan, Marek Taclík, Isabela Bencová, Kristína Lukešová, Klára Pollertová-Trojanová, Jan Tříska
Film získal v konkurencii osemsto snímok z celého sveta druhé miesto v kategórii hraných filmov na medzinárodnom súťažnom filmovom festivale WorldFest 2004 v USA. Na filmovom festivale vo Varšave v tom istom roku získal film 3. hlavnú cenu poroty.

26. júla ■ SKŘÍTEK

réžia: Tomáš Vorel (režisér úspešných filmov Cesta z mesta a Z mesta cesta)
kamera: Marek Jícha
hlavné úlohy: Bolek Polívka, Eva Holubová
Film získal hlavnú cenu v kategórii európskych filmov na International Film and Video Festival v Syracuse, stát New York. Na festivale smiechu v Novom Meste nad Metují dostal Skřítek cenu Fitesu za najlepší scenár, cenu za najlepší ženský herecký výkon a hlavnú cenu ZLATÝ PRIM za najlepšiu filmovú komédiu. Kameraman Marek Jícha dostal Výročnú cenu Asociácie českých kameramanov za najlepšiu kameru vo filme Skřítek.

27. júla ■ SLNEČNÝ ŠTÁT

réžia: Martin Šulík (držiteľ Českého leva za film Záhrada, nositeľ viacerých ďalších ocenení, režisér úspešných filmov Krajinka, Orbis Pictus, Všetko čo mám rád, Neha)
námet a scenár: Marek Leščák, Martin Šulík
kamera: Martin Štrba
hrajú: Oldřich Navrátil, Ivan Martinka, Luboš Kostelný, Igor Bareš, Anna Cónová, Petra Špalková, Anna Šišková, Lucie Žáčková a ďalší
Slnečný štát bol nominovaný do súťaže o amerického filmového Oscara v kategórii najlepší cudzojazyčný film za rok 2005. Na 18. ročníku bilančnej súťažnej prehliadky českých filmov Finále Plzeň 2005 získal hlavnú štatutárnu cenu festivalu Zlatého ledňáčka v kategórii najlepší celovečerný film.

28. júla ■ Příběhy obyčejného šílenství

réžia: Petr Zelenka (režisér filmov Knoflíkáři a Rok ďábla)
kamera: Miro Gábor
hrajú: Hrajú: Ivan Trojan, Zuzana Šulajová, Miroslav Krobot, Nina Divíšková, Jiří Bartoška, Karel Heřmánek a ďalší
Film získal cenu Českej filmovej a televíznej akadémie Český lev za zvuk (Michal Holubec) a vedľajší mužský herecký výkon (Miroslav Krobot).

29. júla ■ Román pre ženy

réžia: Filip Renč (Rebelové, Válka barev, Requiem pro panenku)
námet a scenár: Michal Viewegh (autor kníh Báječná léta pro psa, Výchova dívek v Čechách, Názory na vraždu... atď, držiteľ Ceny Jiřího Ortena)
kamera: Petr Hojda
hrajú: Zuzana Kanóczová, Simona Stašová, Marek Vašut, Miroslav Donutil, Stella Zázvorková, Ladislava Něrgešová, David Švehlík
Román pre ženy získal cenu Českej filmovej a televíznej akadémie Český lev za divácky najúspešnejší film.

Program kina Hviezda – jún 2006

01. – 02. 07. ■ HOOLIGANS
o 17. 30 a 19.30 h
03. 07. ■ ŠTĚSTÍ – LETNÉ ART KINO
o 17. 30 a 19.30 h
04. – 09. 07. ■ DA VINCIHO KÓD
o 17.30 a 20.0 h
10. – 13. 07. ■ PRIME
o 17. 30 a 19.30 hod.
14. – 16. 07. ■ HRA OSUDU
o 17.30 a 19.45 h
17. – 20. 07. ■ X-MEN 3
o 17. 30 a 19.30 h
21. 07. 4 ■ VECI – LETNÉ ART KINO
o 18.00 a 19.45 h
22. – 25. 07. ■ SATAN PRICHÁDZA
o 17. 30 a 19.30 h
26. 07. ■ INÉ VECI – LETNÉ ART KINO
o 18. 00 h
26. 07. ■ THE BIG WHITE – HĽADÁ SA MŔTVOLA
o 19.30 h
27. – 30. 07. ■ TRISTAN A IZOLDA
o 17.30 a 19.45 h ▼

31.7. – 1.8. ■ SCARY MOVIE 4
o 17. 30 a 19.30 h

DETSKÉ PREDSTAVENIA
v sobotu a v nedeľu 13.30 a15.30 h

01. – 02. 7. ■ CESTA OKOLO SVETA ZA 80 DNÍ
08. – 09. 7. ■ CARCOOLKA
15. – 16. 7. ■ ZATHURA: VESMÍRNE DOBRODRUŽSTVO
22. – 23. 7. ■ DOBA ĽADOVÁ 2
29. – 30. 7. ■ VALIANT

FILMOVÝ KLUB – NAOKO TRNAVA

Filmový klub premieta v kine Hviezda !!!
Filmový klub v mesiacoch JÚL a AUGUST NEPREMIETA!
Filmy s klubovou tematikou premietame pod názvom LETNÉ ART KINO.
Priaznivcom Filmového klubu upozorňujeme, že od SEPTEMBRA 2006 sa bude premietať každý UTOROK o 18.00 a 20.00 h

PRÍRODNÉ KINO

POZOR! Začiatok predstavení o 21.30 h POZOR!
V prípade nepriaznivého počasia, ak to umožní časový rozvrh, sa premieta v kine Hviezda so začiatkom predstavenia o 21.35 h. Zmena bude zverejnená v Prírodnom kine minimálne 15 minút pred začiatkom predstavenia.

01. – 02. 07. ■ SAW – 2
03. – 04. 07. ■ MNÍCHOV
05. – 06. 07. ■ STRAŠNÁ HALUZ
07. – 08. 07. ■ DA VINCIHO KÓD
09. – 10. 07. ■ NIKDY TO NEVZDÁVAJ
11. – 12. 07. ■ PRIME
13. – 14. 07. ■ 3:15 ZOMRIEŠ
15. – 16. 07. ■ RAFŤÁCI
17. – 18. 07. ■ HOSTEL
19. – 20. 07. ■ X-MEN 3
21. 07. ■ DOBA ĽADOVÁ 2
22. – 23. 07. ■ SATAN PRICHÁDZA
24. – 25. 07. ■ ANTARCTICA
26. 07. ■ AKO SA KROTIA KROKODÍLY
27. – 28. 07. ■ TRISTAN A IZOLDA
29. – 30. 07. SCARY MOVIE 4

NOVINKY Z RADNICE č. 7 – august/september (dvojčíslo) vyjdú v utorok 1. augusta
NOVINKY Z RADNICE č. 8 – október vyjdú v pondelok 2. októbra

TRNAVSKÉ KULTÚRNE LETO

7. – 9. júla od 20.00 h
TRNAVSKÉ ZÁHRADNÉ SLÁVNOSTI
v záhrade Západoslovenského múzea

9. júla o 18.00 h
Synagóga
– Centrum súčasného umenia
TIRNAVIA
Koncert miešaného speváckeho zboru

14. júla o 20.00 h
pred radnicou
BLUES MOTHER IN LAW

16. júla od 23.00 h
Park Antona Bernoláka
NOČNÉ VERŠE PROMENÁD,
II. ročník

17. júla o 19.30 h
Kostol sv. Jakuba
WYCOMBE HIGH SCHOOL – dievčenský spevácky zbor z Veľkej Británie

21. júla o 20.00 h
pred radnicou
OLD BOYS JAZZ BAND

25. – 29. júla o 21.00 h
LETNÝ
BAŽANT KINEMATOGRAF
Trojičné námestie
25.7. Jedna ruka netleská
26.7. Skřítek
27.7. Slnečný štát
28.7. Příběhy obyčejného šílenství
29.7. Román pre ženy

4. – 6. augusta od 20.00 h
záhrada Západoslovenského múzea
TRNAVSKÝ JAZZyk
medzinárodný jazzový festival

11. augusta o 20.00 h
pred radnicou
COUNTRY TEAM

18. – 20. augusta
TRNAVSKÁ BRÁNA 2006
medzinárodný folklórny festival „

23. augusta na Trojičnom námestí
ZÁVER TRNAVSKÉHO KULTÚRNEHO LETA
16.00 – 18.00 h program pre deti
18.00 – 21.00 h DESMOD
chorvátska skupina KARMA

25. augusta o 20.00 h
pred radnicou
BONZO & THE REZONATORS

NEDEĽNÉ KONCERTY DYCHOVEJ HUDBY
v Parku Antona Bernoláka

2. júla o 18.00 h
Májovanka z Holíča

9. júla o 18.00 h
Križovanka z Križovian

16. júla o 18.00 h
Trenčianska 12
z Trenčianskych Stankoviec

23. júla o 18.00 h
Skaličané zo Skalice

30. júla o 18.00 h
Borovienka z Lančára

6. augusta o 18.00 h
Bučkovanka z Moravského Lieskového

13. augusta o 18.00 h
Hrnčarovani z Hrnčiaroviec

20. augusta o 18.00 h
Eminent z Červeníka

27. augusta o 18.00 h
Tatrachemka z Trnavy

7. – 9. júla
TRNAVSKÉ ZÁHRADNÉ SLÁVNOSTI

v záhrade Západoslovenského múzea

piatok 7. júla
o 20.00 h

NÁVRAT LEGIEND

THE BREAKERS
koncert k 40. výročiu vzniku skupiny, krst DVD
PRÚDY
FERMÁTA
BLUES MOTHER IN LAW

sobota 8. júla
o 20.00 h

NOC V RIU

GRUPO CALIENTE
TITO SON,
MULATA DE BRONSE
kabaret
PARISIEN DE CUBA
KULIČKY ŠTĚSTÍ
LATINO DISCO NIGHT SHOW

nedeľa 9. júla
o 20.00 h

KONCERT DVOCH GENERÁCIÍ

TEODOR KRIŽKA
a jeho poézia
PETER DVORSKÝ
a hostia

Udeľovanie Ceny Ďateľ za etiku komunikácie
Petrovi Dvorskému
Teodorovi Križkovi
Williamovi Schifferovi

Informácie : TINS, Trojičné námestie 1, tel. č.: 033 5511 10 22
cavojsky@trnava.sk

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Predseda redakčnej rady: Ing. Štefan BOŠNÁK, primátor mesta. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/59 06 348. E-mail: tomasovic@trnava.sk, ursinyova@trnava.sk. Registračné číslo: A 2003/17145. Náklad 5 000 ks. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.